

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

PIRKANMAAN KUNTIEN JA KAUPUNKIEN HALUKKUUS PERUSTAA YHTEISMETSÄ

Saana-Emilia Leppiniemi

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2017
Metsätalouden koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Metsätalouden koulutusohjelma

LEPPINIEMI SAANA-EMILIA:

Pirkanmaan kuntien ja kaupunkien halukkuus perustaa yhteismetsä

Opinnäytetyö 54 sivua, joista liitteitä 11 sivua
Kesäkuu 2017

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Pirkanmaan kuntien suhtautuminen kuntapohjaisen yhteismetsän perustamiseen, johon kunnan alueen metsätilojen omistajilla olisi mahdollisuus liittää metsäänsä. Lisäksi opinnäytetyö selvitti kuntien halukkuutta osallistua kunnille tarkoitettuun yhteismetsäneuvontatilaisuuteen. Opinnäytetyön tilaajana toimi Suomen metsäkeskus ja opinnäytetyö tehtiin vastaamaan Toimintaa metsiin Pirkanmaalla -hankkeen yhteen hanketavoitteeseen. Tätä varten laadittiin kyselytutkimus, joka lähetettiin Pirkanmaan kuntien valtuuston sekä hallituksen jäsenille sekä puheenjohtajille, kunnanjohtajille ja kunnan metsäasioista vastaaville henkilöille. Tutkimuksen tulokset analysoitiin Excelissä ristiintaulukoimalla, jolloin voitiin tutkia Pirkanmaan päättäjien suhtautumista ja suhtautumisen syitä. Opinnäytetyön tavoitteena oli tarjota tietoa Suomen metsäkeskuksen käyttöön. Tätä tietoa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi kuntiin ja yhteismetsistä kiinnostuneisiin yksityisiin metsänomistajiin kohdistuvassa neuvonnassa sekä tiedotuksessa. Tutkimuksen perusjoukkoon kuului 849 Pirkanmaan kuntien päättäjää, joista 17 % vastasi kyselyyn.

Vastaajien tietämys yhteismetsistä ei ollut kovin vahvaa. Yhteismetsiä tuttuna asiana pitää vain hieman yli puolet vastanneista. Yllättävää oli, että kunnan metsäasioista vastaavat henkilöt eivät tunteneet yhteismetsiä muita paremmin. Kuntien päättäjät pitävät monia yhteismetsälle ominaisia piirteitä, kuten tasaista tuottoa, kunnan alueen metsätilojen pirstoutumisen vähentämistä sekä kunnan alueen metsätalouden aktiivointia tärkeinä asioina. He eivät kuitenkaan uskoneet yhteismetsän toteuttavan edellä mainittuja asioita. Vain reilu puolet piti yhteismetsää toimivana omistusmuotona. Tässä tutkimuksessa yhteismetsän perustamisen halukkuuden ja metsien ominaisuuksien tai hoidon välillä ei löydetty riippuvuutta. Päättäjien henkilökohtaisilla kokemuksilla ja mielipiteillä todetaan olevan suurin merkitys yhteismetsiin suhtautumisessa. Useampi Pirkanmaan kunta oli kiinnostunut Metsäkeskuksen järjestämästä tiedotustilaisuudesta.

Kuntien päättäjät tarvitsevat lisää tietoa yhteismetsistä ja sen vaikutuksesta kunnan metsätalouteen. Kuntapohjaisen yhteismetsän ymmärtäminen kokonaisuutena ja sen vaikutukset aluetalouteen voivat nostaa kiinnostusta kuntapohjaista yhteismetsää kohtaan. Yhteismetsän perustamista pitäisi kartoittaa niiden kuntien alueella, joiden päättäjät suhtautuivat positiivisimmin kunnan metsien liittämiseen yhteismetsään. Näiden kuntien alueen yksityisten metsätilojen omistajille voitaisiin tehdä jatkotutkimusta heidän kiinnostuksesta liittää metsäänsä yhteismetsään. Metsäkeskuksen tiedotustilaisuus voitaisiin järjestää tiedotustilaisuudesta kiinnostuneiden kuntien lisäksi myös kunnille, jotka suhtautuivat myönteisimmin kunnan metsien liittämiseen yhteismetsään.

Asiasanat: yhteismetsä, metsänomistus, Pirkanmaa, metsäpolitiikka, kuntametsät

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Forestry

LEPPINIEMI SAANA-EMILIA:

Municipalities Willingness to Found Common-pool Forest in Pirkanmaa Region

Bachelor's thesis 54 pages, appendices 11 pages

June 2017

The purpose of this thesis was to find out the attitude of the administrators of municipalities in Pirkanmaa Region in Southern Finland towards common-pool forests and the possibility to establish common-pool forest in region of Pirkanmaa. In addition thesis examines the willingness of the municipalities to participate to the information occasion of common-pool forests. The thesis was commissioned by The Finnish Forest Center and the thesis was made to answer one of the main points of Toimintaa metsiin Pirkanmaalla -project. The research was carried out as a survey, which was sent to the members and chairmans of council and board, mayors and persons who manage municipalities' forests. The results were analysed in Excel by cross tabulation, which enabled analyzing reasons behind attitudes. The Purpose behind the thesis was to provide information for The Finnish Forest Center. This information could be used for guidance for the private forest owners and municipalities. Research was sent to 849 administrators and 17 % of them responded.

Administrators knowledge of the common-pool forests was not very good. They thought that many common-pool forests features in Finland were important but they did not consider that common-pool forests could provide them. Only half of the respondents thought that common-pool forests are functional way to own forest. In this thesis can be noticed that administrator's personal experiences and opinions are the main things that affects their attitudes towards common-pool forests. After all many municipalities are interested in information occasion.

Administrators of the municipalities need more information about common-pool forests and their influence to municipalities' forestry. Understanding common-pool forests as whole may increase the attraction towards municipality based common-pool forest. Municipalities which were most interested in to join their forests to common-pool forest, should be starting point for survey to find out if private forests owners are willing to join their forests to common-pool forest also. The information occasion of The Finnish Forest Center can be arranged between municipalities which were most interested in common-pool forests.

Key words: common-pool forest, forest ownership, Pirkanmaa region, forest policy, municipalities' forests

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	3
2	METSÄPOLITIikka JA YHTEISMETSÄ	5
	2.1 Suomen hallitusohjelma.....	5
	2.2 Valtioneuvoston metsäpoliittinen selonteko 2050.....	5
	2.3 Kansallinen metsästrategia 2025	6
	2.4 Pirkanmaan metsäohjelma 2016-2020.....	6
3	PIRKANMAAN ALUEEN METSÄNOMISTUS.....	7
	3.1 Yksityismetsänomistus	7
	3.2 Kunnan metsänomistus.....	8
4	YHTEISMETSÄ	10
	4.1 Yhteismetsien kehitys ja merkitys	10
	4.2 Yhteismetsä omistusmuotona	11
	4.2.1 Yhteismetsän perustaminen	11
	4.2.2 Hallinto	13
	4.3 Kuntapohjaiset yhteismetsät ja niiden kehitys.....	13
	4.3.1 Kuntapohjaisten yhteismetsien perustamisen syitä.....	14
5	TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO	16
	5.1 Tutkimusmenetelmä	16
	5.2 Kyselyaineiston käsittely	16
6	TULOKSET	18
	6.1 Kuntien päättäjien tausta.....	18
	6.2 Tietämys yhteismetsistä.....	20
	6.3 Kunnan metsänomistuksen tavoitteet	22
	6.4 Kunnan alueen metsätalous	24
	6.5 Kunta ja yhteismetsä.....	27
	6.6 Yhteismetsän hyödyt ja haitat.....	31
	6.7 Lisätiedon tarve	33
7	POHDINTA	35
	LÄHTEET.....	39
	LIITTEET	42
	Liite 1. Saatekirje kirjeitse	42
	Liite 2. Saatekirje sähköpostitse.....	43
	Liite 3. Tietopaketti yhteismetsistä	44
	Liite 4. Kysely.....	46

Liite 5. Aarre -lehden artikkelin Kauhavan kuntapohjaisesta yhteismetsästä..... 53

1 JOHDANTO

Yhteismetsien lukumäärä on lähtenyt selvään nousuun vuonna 2003 tehdyn yhteismetsälaki-muutoksen myötä. Uudessa laissa toiminnan säätelyä lievennettiin, muodostamista helpotettiin sekä yhteismetsätoimituksiin liittyvä julkinen tuki otettiin käyttöön (Yhteismetsälaki 2013). Etenkin sopimus pohjaisia sukujen yhteismetsiä sekä sijoitusyhteismetsiä on syntynyt paljon sen jälkeen. Yhteismetsät herättävät mielipiteitä puolesta sekä vastaan ja niistä puhutaan paljon myös mediassa. Yhteismetsä on helppo omistusmuoto osakkaalle, mutta kaikille se ei kuitenkaan sovi. Vuonna 2011 perustettiin ensimmäinen kuntapohjainen yhteismetsä, jossa Kauhavan kunta oli mukana merkittävällä metsähehtaarimäärällä. Tällaiset kuntapohjaiset yhteismetsät ovat saavuttaneet suosiota etenkin Etelä-Pohjanmaalla. Yhteismetsä voi olla kunnalle esimerkiksi elinkeinopolitiikan toteuttamisen väline.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Suomen metsäkeskus ja opinnäytetyö tehtiin Toimintaa metsiin Pirkanmaalla -tiedonvälityshankkeelle (2015-2018), jossa se toteutti osaltaan yhden hankkeen tavoitteista. Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä selvitys Pirkanmaan kuntien suhtautumisesta kuntapohjaisen yhteismetsän perustamiseen sekä selvittää kuntien suhtautumisen syitä. Metsäkeskus halusi myös tiedon kuntien halukkuudesta osallistua kunnille tarkoitettuun yhteismetsäneuvontatilaisuuteen. Tutkimuksen tarkoituksena on tarjota tietoa Suomen Metsäkeskuksen käyttöön. Tätä tietoa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi kuntiin ja yhteismetsistä kiinnostuneisiin yksityisiin metsänomistajiin kohdistuvassa neuvonnassa sekä tiedotuksessa. Tässä opinnäytetyössä puhuttaessa kunnista tarkoitetaan sekä kuntia että kaupunkeja.

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena, joka lähetettiin Pirkanmaan kuntien luottamushenkilöille sekä virkamiehille. Kysely lähetettiin sähköpostitse sekä kirjeitse. Kysely toteutettiin elokuun ja syyskuun vaihteessa 2016 ja viimeiset hyväksytyt vastaukset kirjattiin ylös syyskuun lopulla 2016. Kerättyä aineistoa alettiin analysoida maaliskuussa 2017. Kyselytutkimuksen vastausprosentiksi muodostui 17 prosenttia.

Yhteismetsät ovat ajankohtainen aihe metsäpolitiikan kannalta. Ammattimaista metsätaloutta olisi lisättävä, puuta pitäisi saada liikkeelle ja metsätilarakennetta korjattua. Yhteismetsät kuuluvat olennaisena osana edellä mainittujen toteutuskeinojen valikoimaan. Aiheesta tekee ajan-

kohtaisen myös se, että tällaista tutkimusta ei ole ennen Pirkanmaan alueella tehty eikä kuntapohjaisista yhteismetsistä ja niiden intresseistä ole vielä tarkempaa tutkimusta. Yksi kuntapohjaisiin yhteismetsiin liittyvä ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyö on tehty Etelä-Savon kuntien ja seurakuntien keskeisten päättäjien suhtautumisesta yhteismetsän perustamiseen (Lappalainen 2015). Tähän opinnäytteeseen ja sen tutkimustuloksiin palataan pohdinta- osiossa. Kuntapohjaiset yhteismetsät ovat tämän vuosikymmenen uusi ilmiö, jonka suosio näyttää olevan kasvussa. Olisiko Pirkanmaalle mahdollista perustaa ensimmäinen Pirkanmaan kuntapohjainen yhteismetsä?

2 METSÄPOLITIikka JA Yhteismetsä

Metsäpolitiikalla on jo vuosikymmenen ajan pyritty edistämään yhteismetsien perustamista ja laajenemista. Vuonna 2003 uusi yhteismetsälaki astui voimaan (Yhteismetsälaki 2003). Myöhemmin yhteismetsille alettiin myöntää myös veroetua ja yhteismetsän verotusta laskettiin 1,5 % vuoden 2017 alusta. Metsäpolitiikassa painotetaan ammattimaiseen metsätalouteen, puuta pitäisi saada liikkeelle ja metsätilarakennetta korjattua. Yhteismetsiä ei mainita erikseen metsäohjelmissa ja -strategioissa, mutta se sisältyy keskeisenä asiana metsätilakoon kasvattamisen, rakenteen sekä kannattavuuden parantamisen keinovalikoimaan (Havia 2011, 1-5). Uutena asiana mietitään olisiko yhteisömetsistä yhteismetsien pääomaksi Pirkanmaalla.

2.1 Suomen hallitusohjelma

Hallitusohjelman ovat tehneet ja hyväksyneet hallitukseen osallistuvat puolueet. Ohjelman tarkoitus on toimia toimintasuunnitelmana hallitukselle ja osoittaa sen tärkeimmät tehtäväalueet (Valtioneuvosto n.d.). Voimassa oleva hallitusohjelma Ratkaisujen Suomi on tehty toukuussa 2015. Sen tavoitteena on nostaa Suomen talous kasvuun, kohentaa työllisyyttä sekä turvata julkisten palveluiden sekä sosiaaliturvan rahoitus (Valtioneuvosto, 2016).

Yhteen Suomen hallituksen kärkihankkeisiin kuuluu saada puu liikkeelle sekä uusia tuotteita metsästä. Puuta pitäisi saada liikkeelle 15 miljoona kuutiometriä vuodessa ja sen jalostusarvoa tulisi nostaa. Myös metsätilakokoa tulisi kasvattaa tavoitteena yrittäjämäinen metsätalous sekä metsien hyvä hoito. Näitä tavoitteita pyritään hallitusohjelmassa toteuttamaan mm. edistämällä sukupolvenvaihdoksia ja erinäisiä vähennyksiä, esimerkiksi vuoden alusta voimaan tullut metsälahjavähennys, sekä nopeuttamalla kuolinpesien purkamista. (Hallitusohjelma 2015, 24). Yhteismetsä tarjoaisi aktiivista ja yrittäjämäistä metsätaloutta, kasvattaisi tilakokoa ja helpottaisi sukupolvenvaihdoksia sekä perinnönjakoa (Metsäkeskus 2016b).

2.2 Valtioneuvoston metsäpoliittinen selonteko 2050

Metsäpoliittinen selonteko on laadittu maa- ja metsätalousministeriön sekä eri sidosryhmien kanssa laajamittaisessa yhteistyössä. Se ohjaa Suomen metsien käyttöä vuoteen 2050 asti ja sillä pyritään tukemaan metsistä saatavaa hyvinvointia sekä biotalouden kasvua. Selonteko on astunut voimaan vuonna 2014. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d.)

Epäedullista metsänomistus- ja tilarakennetta tulisi parantaa valtioneuvoston metsäpoliittisen selonteon mukaan. Jotta metsiä käytettäisiin aktiivisemmin tulisi luoda edellytyksiä kannattavalle ja yritysmäiselle metsätalouden harjoittamiselle, kuten yhteismetsille. Tätä voitaisiin edistää poistamalla säädöspohjaisia esteitä. Samalla tulisi tarkastella mahdollisuuksia kehittää verotusta yritysmäisen ja aktiivisen metsätalouden harjoittamisen edistämiseksi. (Valtioneuvoston metsäpoliittinen selonteko 2014, 14).

2.3 Kansallinen metsästrategia 2025

Kansallinen metsästrategia 2025 on laadittu Valtioneuvoston metsäpoliittisen selonteon sekä eduskunnan kannanoton pohjalta. Metsästrategiassa kerrotaan metsäalan tavoitteet vuoteen 2025 mennessä. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d.) Kuten Valtioneuvoston metsäpoliittisessa selonteossa, niin myös Kansallisessa metsästrategiassa metsien nykyistä aktiivisemmän talouskäytön edistämiseksi merkittävänä keinona painotetaan aktiivista ja yritysmäistä metsätaloutta. Tilakoon tulisi kasvaa sekä metsänomistusrakenteen tukea metsien aktiivista käyttöä. Tällä hetkellä Suomen metsäkiinteistöjen rakenne ja omistus ovat pirstoutuneet, joka haittaa kestävänsä metsätalouden harjoittamista. (Kansallinen metsästrategia 2015, 24-25).

2.4 Pirkanmaan metsäohjelma 2016-2020

Pirkanmaan metsäohjelman tarkoituksena on taata metsien monipuolinen ja kestävä käyttö sekä tuoda työtä ja hyvinvointia maakuntaan. Sen ovat laatineet Pirkanmaan metsäneuvoston ja työryhmien jäsenet. Työryhmiin kuuluivat Pirkanmaan metsänomistajien, metsäteollisuuden, järjestöjen, metsätutkimuksen sekä muiden asiaan liittyvien sidosryhmien edustajat. Pirkanmaan metsäohjelma on tehty tukemaan Kansallisen metsästrategian toteutumista ja siihen on listattu 18 tavoitetta, jotka olisi tarkoitus toteuttaa vuoteen 2020 mennessä. (Metsäkeskus 2016a)

Yhtenä Pirkanmaan metsäohjelman kehittämistavoitteena- ja tarpeena on metsätalouden kannattavuuden parantaminen. Tilakokoon, metsänomistusrakenteeseen sekä sukupolvenvaihdokseen on tässäkin ohjelmassa kiinnitetty huomiota. Lisäksi metsäohjelman toimenpiteenä mainitaan uusien yhteismetsien perustamisen aktivointi, joka kohdistetaan nyt myös kunnille ja yhteisöille. (Pirkanmaan metsäohjelma 2016-2020, 41). Näitä Pirkanmaan metsäohjelmassa mainittuja tavoitteita pyritään laittamaan käytäntöön erilaisilla hankkeilla. Tällainen Pirkanmaan metsäohjelman tavoitteisiin vastaava hanke on Toimintaa metsiin Pirkanmaalla -hanke.

3 PIRKANMAAN ALUEEN METSÄNOMISTUS

3.1 Yksityismetsänomistus

Koko Suomen, kuin myös Pirkanmaan metsänomistajien keski-ikä on kasvanut vuosi vuodelta. Metsänomistajien keski-ikä on Suomessa tällä hetkellä 60 vuotta ja yhä useampi metsänomistaja on eläkeikäinen. Omistajien ikääntymiseen ovat vaikuttaneet muun muassa suurien ikäluokkien metsänomistus, ihmisten eliniän pidentyminen sekä se, että metsänomistajiksi tullaa yhä vanhempana. Metsänomistajien iällä on todettu olevan vaikutusta puunmyynti halukkuuteen: iäkkäät metsänomistajat hakkaavat metsiään vähemmän, kuin nuoremmat. Nuoremmilla alle 55 vuotiailla metsänomistajilla on todettu olevan keskimääräistä isompia metsätiloja. Kun tilakoko kasvaa, metsänomistajan ikä laskee hieman. (Hänninen & Karppinen 2010, 55-64; Hänninen ym. 2011, 22-24, 66)

Pirkanmaalla metsätilojen koko on pienempi, kuin Etelä-Suomessa keskimäärin. Etelä-Suomessa metsätilojen keskikoko on 27,8 hehtaaria, kun Pirkanmaalla se on 26,6 hehtaaria. Yli puolet Pirkanmaan metsätiloista ovat alle 20 hehtaarin suuruisia (Luke 2017). Yksityismetsätalouden kannattavuus vähenee, kun metsätilojen koko pienenee. Pienemmillä tiloilla on vaikeaa harjoittaa kannattavaa metsätaloutta pitkällä aikavälillä. Sukupolvenvaihdoksessa metsätiloja jaetaan usein yhä pienempiin osiin tai ne voivat jäädä jakamattomiksi kuolinpesiksi. (Maa ja metsätalousministeriö 2008, 16-17). Metsätilojen pirstoutuminen sekä kuolinpesien korkea määrä heikentävät metsätaloutta entisestään. Kuolinpesien omistuksessa olleita metsätiloja on todettu hakattavan hehtaaria kohden vähemmän, kuin yhtymän tai perheen omistuksessa olevilla tiloilla (Hänninen ym. 2011, 70).

Pirkanmaalla on metsätiloja yli 25 000 kappaletta. Tiloista 2800 kappaletta eli noin 11 prosenttia on kuolinpesän omistuksessa. Monissa kuolinpesissä on vaikeuksia tehdä yksimielisiä päätöksiä metsien hoidosta, jolloin metsät jäävät hoitamatta. Tällaisia samankaltaisia ongelmia esiintyy myös osalla verotusyhtymistä, joita Pirkanmaalla on 4000 kappaletta eli noin 16 prosenttia kaikista metsätiloista. (Pirkanmaan metsästrategia 2015, 4). Kuolinpesien ja yhtymien kaltainen metsänomistus ilman yhteishallintosopimusta jää helpommin aktiivisen metsätalouden ulkopuolelle. Näissä omistusmuodoissa päätösten tarvitsee olla yhteneviä, jolloin yksikin

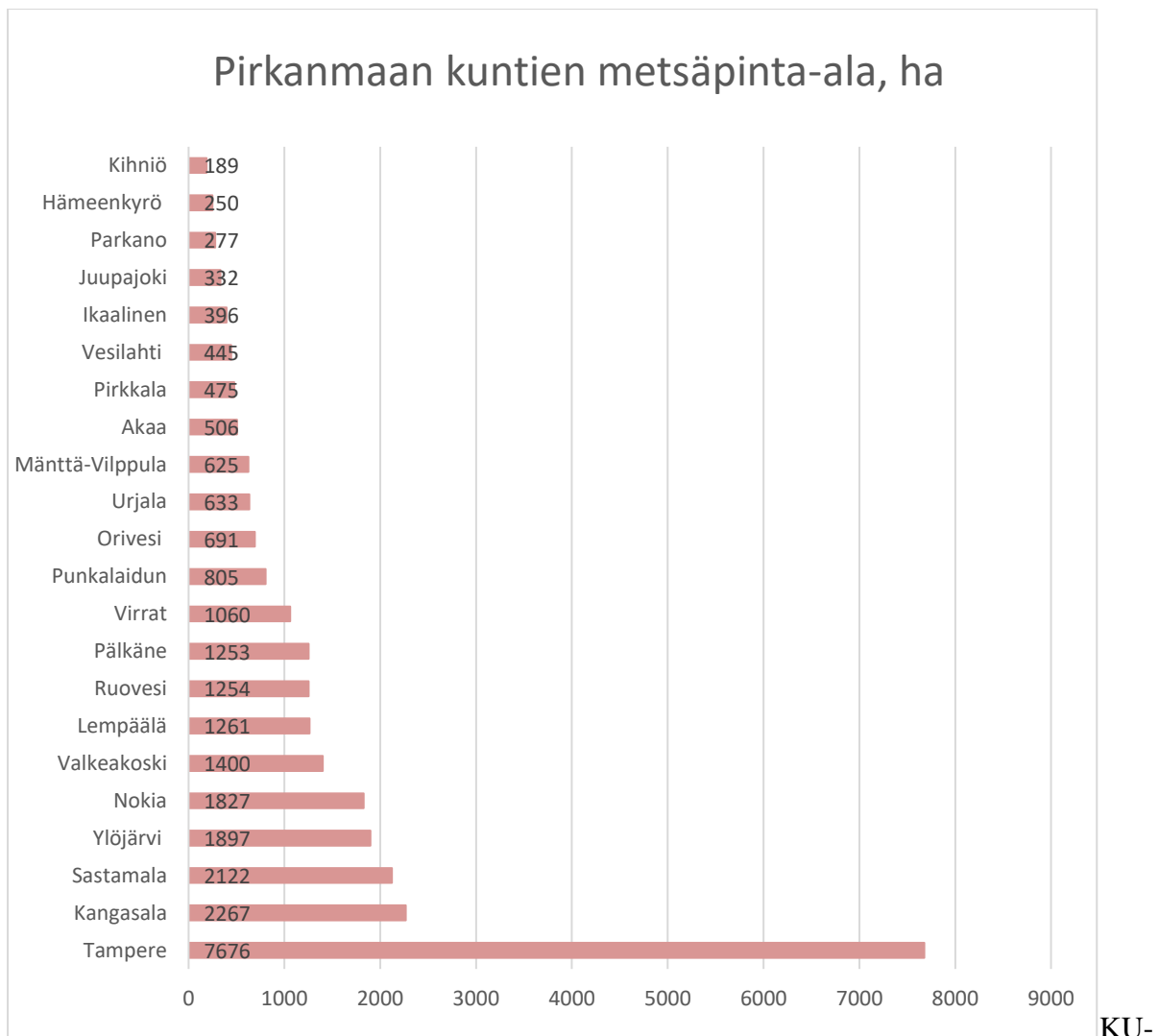
osakas voi kieltää muut paitsi välttämättömät toimenpiteet (Laki eräistä yhteissomistussuh-teista 4 §).

Metsätiloista luovutaan yhä vanhempana tai vasta perinnön kautta, mikä tarkoittaa, että seu-raava sukupolvi tulee metsänomistajaksi vasta jopa eläkeiässä. (Hänninen ym, 2011). Epätie-toisuus metsien hoidosta sekä metsin etäomistus on lisääntynyt ja lisääntyy edelleen. Vuonna 2010 kolmasosa metsänomistajista asui tilan sijaintikunnan ulkopuolella. Näiden etämetsän-omistajien matka metsätilalle oli keskimäärin 190 kilometriä (Hänninen ym. 2011, 22). Kun metsänomistajat asuvat kaukana metsätiloiltaan, niiden hoitaminen voi jäädä vähälle. Metsäti-lan siirtyessä kaupunkilaistuneelle seuraavalle sukupolvelle, ei heillä välttämättä ole edes kiin-nostusta jatkaa metsänomistusta. Tämä lisää osaltaan passiivisten metsänomistajien ja passi-i-visen metsänhoidon määrää. (Toimintaa metsiin Pirkanmaalla -hankesuunnitelma 2015, 8). Toi-saalta taajamissa ja kaupungeissa asuvien metsänomistajien on todettu myyvän puuta suurem-pia määriä kerralla, kuin maalla asuvien (Hänninen ym. 2011, 54-56).

Metsäpolitiikalla pyritään lisäämään suunnitelmallisten sukupolvenvaihdosten määrää. Jos su-kupolvenvaihdos tehdään suunnitellusti ja harkiten välttytään ei toivotuilta kuolinpesäomistuk-silta. Tammikuussa 2017 käyttöön otettu metsälahjavähennys tuo mahdollisesti helpotusta tä-hän. Sen tarkoitus on helpottaa metsätilan omistajan verotusta. Metsälahjavähennystä syntyy lahjana saadusta metsätilasta sekä lahjaluontoisesta kaupasta. Metsälahjavähennystä ei kuiten-kaan synny pienimmiltä tiloilta, sillä metsän arvo ei saa alittaa arvostamislain mukaista metsän 30 000 euron arvoa. Osaltaan metsälahjavähennys voi hillitä myös metsien pirstoutumista, koska siitä hyötyy eniten suurten metsä-ala määrien saajat. (Metsäkeskus. 2016a)

3.2 Kunnan metsänomistus

Pirkanmaalla on 22 kuntaa ja jokainen niistä omistaa metsää. Metsäpinta-alaa on kunnilla yh-teensä yli 27 000 hehtaaria. Kuviosta 1 nähdään metsäomaisuuden määrän kunnittain. Yli 2000 hehtaaria Pirkanmaalla omistavat Tampere, Kangasala ja Sastamala. Vähiten eli alle 300 heh-taaria taas Kihniö, Hämeenkyrö sekä Parkano.

VIO 1. Pirkanmaan kuntien metsäpinta-ala hehtaareina. (Tilastokeskus 2014)

Kuntien metsien käyttö on usein moniarvoista. Metsiä käytetään virkistykseen ja ulkoiluun sekä taloudelliseen tarkoitukseen ja esimerkiksi rakennusmaaksi. Maisema-arvot sekä luonnonsuojelu täytyy myös ottaa huomioon kuntametsissä (Luonnonsuojelulaki 6 §). Esimerkiksi Tampereen kaupungin metsistä puolet sijaistaa asutuksen läheisyydessä ja ovat vilkkaassa virkistyskäytössä. Metsät tuovat viihtyisyyttä lähiöiden ja tienvarsien maisemaan (Tampere 2016). Vaikka virkistys- että ulkoilukäyttöä sekä luonnonsuojelualueita pyritään lisäämään, metsien taloudellisella käytöllä tulee olemaan tulevaisuudessa merkittävä rooli monissa kunnissa. Noin puolet Suomen kuntametsien pinta-alasta on talouskäytössä, kolmannes virkistyskäytössä ja 5 % suojelussa. Loput metsämaasta on varattu esimerkiksi tieverkostojen ja asuinalueiden rakentamiseen. (Mikkola ym. 2008, 6-7)

4 YHTEISMETSÄ

4.1 Yhteismetsien kehitys ja merkitys

Yhteismetsiä on alettu perustaa Suomessa 1800 -luvulta alkaen (Metsäkeskus 2016d). 1800- ja 1900- luvuilla yhteismetsiä on muodostettu lisämaiden muodostamisen, uusjakojen sekä asutustoiminnan ja tilusjärjestelyiden yhteydessä. Vuoden 2003 yhteismetsälain uudistuksessa yhteismetsien perustamista selvennettiin, jonka jälkeen yhteismetsien perustaminen on saanut lisää suosiota. Varsinkin sukujen yhteiset sekä sijoittajapohjaisten yhteismetsien perustaminen on yleistynyt lakimuutoksen jälkeen. (Havia 2012, 8)

Suomen metsäkeskuksen laatimasta tiedostosta saa selville, että Suomessa yhteismetsiä oli 2017 vuoden alussa 509 kappaletta ja niiden pinta-ala oli yhteensä yli 630 000 hehtaaria. Pirkanmaalla yhteismetsiä toimii 25 kappaletta, joiden pinta-ala on yhteensä yli 6 200 hehtaaria. Vuodesta 2012 yhteismetsien pinta-ala on noussut miltei 80 000 hehtaaria vuoteen 2017 mennessä koko Suomessa. Pirkanmaalla yhteismetsien pinta -ala on noussut viidessä viime vuodessa yli 1 300 hehtaaria. (Metsäkeskus 2017)

Yhteismetsillä on tällä hetkellä merkitystä metsänomistusrakenteen parantamisessa. Metsien liittäminen yhteismetsään tai uuden yhteismetsän perustaminen sukupolvenvaihdosta tehtäessä on vaivatonta. Yhteismetsäosuudet on helppo jakaa valmiiksi tulevaisuuden varalle. Tällä keinolla säästyttäisiin kalliilta lohkomiskustannuksilta sekä pirstoutumisilta (Havia 2012, 15). Muutaman hehtaarin kokoisella tilalla on vaikea harjoittaa pitkällä välillä kannattavaa metsätaloutta. Puuta säästetään hakattavaksi talouden tarpeeseen, eikä oikea-aikaisia hoitotoimenpiteitä suoriteta. Metsänhoidon taloudellinen merkitys voi jäädä niin vähäiseksi, että sen hoito laiminlyödään.

Pienen metsätilan liittäminen yhteismetsään voi kasvattaa sen taloudellista kannattavuutta pitkällä aikavälillä. Yhteismetsänomistus tarjoaa jokavuotista tasaista tuottoa, jota ei pieneltä metsätilalta voi saada. Metsätilan liittäminen yhteismetsään tarjoaa myös mahdollisuuden verotusyhtymän tai kuolinpesän purkamiselle (Mulari 2015). Tällä hetkellä ainut, käytäntöön asti yltänyt, metsätilojen pirstoutumista hillitsevä toimenpide, on yhteismetsän perustamista tukevat toimet. Metsätilan liittäminen yhteismetsään tukee tilakoon kasvua ja aktivoi passiivisten tilojen metsänkäyttöä. (Karppinen 2017, 9).

4.2 Yhteismetsä omistusmuotona

Yhteismetsä on kiinteistöjen yhteinen alue, joka on ensi sijassa tarkoitettu käytettäväksi kestävänsä metsätalouden harjoittamiseen. Sen on tarkoitus olla aktiivinen ja yrittäjämäinen metsänomistusmuoto, joka pyrkii tarjoamaan osakkaille parhaan mahdollisen tuoton. Yhteismetsä voi harjoittaa muutakin toimintaa, kuten vuokrausta tai maanottoa, kunhan se on toiminnan kannalta tarkoituksenmukaista. Yhteismetsän osakkaita ovat osakiinteistöjen omistajat. He muodostavat yhteismetsän osakaskunnan, joka on erillinen oikeushenkilö. (Havia 2012, 7-9) Yhteismetsä on verotuksellisesti yhteisetuus, eli yhteisetuuden tulo ei ole osakkaan veronalaista tuloa eivätkä osakkaat ole henkilökohtaisesti vastuussa osakaskunnan velvoitteista (Tuloverolaki 1992).

Kuten kaikki yksityiset metsänomistajat yhteismetsäkin on oikeutettu samaan kestävänsä metsätalouden rahoitustukea. Kemera -tuki on tarkoitettu yksityismetsien kannattamattomien metsänhoitotoimenpiteiden tukemiseen. Yhteismetsä vastaa veroilmoituksen sekä metsävähennysten tekemisestä. Koska yhteismetsä maksaa verot, yhteismetsän tulo on verotonta osakkaille. Osakkaiden ei tarvitse tehdä henkilökohtaista veroilmoitusta saamastaan tulosta (Havia 2012, 9). Yhteismetsän veroprosentti on 26,5 % vuoden 2017 alusta (Vero 2017). Metsätalouden pääomatulojen verotus on luonnollisilla henkilöillä ja kuolinpesillä 30 prosenttia 30 000 euroon saakka ja 34 prosenttia ylimenevältä osalta. Yhteismetsiä verotetaan siten hieman kevyemmin kuin yksityisiä metsänomistajia.

4.2.1 Yhteismetsän perustaminen

Yhteismetsän perustaminen tapahtuu vaiheittain. Vaiheet voidaan jakaa neljään osaan (Tuppurainen n.d., 4). Ensimmäisessä osassa syntyy ajatus yhteismetsästä. Ajatusta yhteismetsästä kypsytellään ja tietoa ja kokemuksia asiasta etsitään. Ollaanko yhteismetsää perustamassa yksin vai muiden metsänomistajien kanssa? Yhteismetsän voi perustaa yksikin ihminen, kunhan liitettäviä yhteismetsään liitettäviä metsätiloja on vähintään kaksi. Metsänomistaja voi liittää yhteismetsään kaikki metsäalueensa tai osan siitä. Jos kaikki metsäalueet liitetään yhteismetsään kokonaisuudessaan, muodostetaan metsänomistajalle haamutila kiinteistörekisteriin, johon yhteismetsäosuus kuuluu (Havia 2012, 10).

Toisessa vaiheessa alkaa toteutus. Alustavat neuvottelut aloitetaan metsänomistajien kesken, jos perustajia on useampi kuin yksi. Metsänomistajat laativat keskenään perustamissopimuksen ja aloittavat ohjesäännön valmistelun. Perustamissopimuksessa tarvitsee olla määritelty yhteismetsän nimi ja kotipaikka, perustajien henkilötiedot sekä ehdotus ohjesäännöstä. Lisäksi sopimuksessa täytyy olla luettelo osakaskiinteistöistä, niiden pinta-aloista ja osuusluvuista.

Osakiinteistöjen osuudet määritellään joko kokonaisarvoperiaatteella tai jyvitysperiaatteella, joista kokonaisarvoperiaatetta käytetään lähes poikkeuksetta (Havia 2012, 13). Kokonaisarvoperiaatteessa kiinteistön arvo määräytyy pinta-alan, maanpohjan laadun, puuston sekä erityisarvojen perusteella. Tilan arvioinnissa yleisin käytetty arviointimenetelmä on summa-arvo menetelmä. Perustamisilmoitus tehdään ennen kiinteistön muodostamistoimitusta tai sen yhteydessä (Yhteismetsälaki 2003). Tällä pyritään siihen, että yhteismetsän tulevat osakkaat ovat tiedossa ja perustamisesta on sovittu (Maanmittauslaitos n.d., 3)

Kolmannessa vaiheessa yhteismetsän kiinteistö muodostetaan. Osakkaat hakevat kiinteistötoimitusta yhteismetsän muodostamisilmoituksella, jonka maanomistajat allekirjoittavat. Muodostamisilmoitukseen on hyvä liittää mukaan yhteismetsän perustamisilmoitus sekä kartta, josta käy ilmi toimituksen kohteena olevat kiinteistöt, kiinteistöjen tunnuksot, rajat, rajapyykit sekä tiet. Maanmittauslaitoksen menettelyn mukaan muodostamisilmoituksessa käsitellään toimituksen edellytykset, määritellään yhteismetsän alue ja osakiinteistöt sekä vahvistetaan yhteismetsäosuuksien määrittämisperuste. Silloin tehdään myös viimeistään yhteismetsäosuuksien määrittämiseksi tarvittavat arvoinnit ja lasketaan osakaskiinteistöjen osuudet ja kokonaisuudet, ellei niitä perustamissopimuksen yhteydessä ole tehty. Tämän lisäksi käsitellään yhteismetsän alueeseen liittyvät oikeudet, rasitteet ja yhteisalueosuudet sekä mahdolliset korvausasiat. Lopuksi voidaan tarvittaessa muokata perustamissopimusta ja ohjesääntöluonnosta (Maanmittauslaitos n.d., 4). Itse kiinteistötoimituksessa maanmittauslaitoksen toimitusinsinööri käy läpi yhteismetsän rajat sekä mittaa ja ilmoittaa rajapyykkien uusinnasta. Yhteismetsän kiinteistötoimituskustannukset tehdään valtion varoista, mutta mahdolliset rajankäynnit sekä halkomis- ja lohkomistoimenpiteet on yleensä osakkaiden itse maksettava. (Tuppurainen n.d., 6; Havia 2012, 14-15; Mulari 2106, 13)

4.2.2 Hallinto

Yhteismetsän tärkein asiakirja on ohjesääntö, siinä määrätään toiminnan periaatteet sekä hallinnon järjestäminen. Ohjesääntöä voidaan muuttaa tarvittaessa ja se pitää hyväksyttää Suomen metsäkeskuksella. Osakaskunta on yhteismetsän ylin päättävä elin, joka valitsee hoitokunnan tai toimitsijan hoitamaan osakaskunnan käytännön toimintaa, vastaamaan hallinnosta sekä toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hoitokunta edustaa osakaskuntaa. Toimitsijan tai hoitokunnan jäsenen ei tarvitse olla yhteismetsän osakas. Tehtävään voi palkata ulkopuolisen esim. paikallisen metsänhoitoyhdistyksen metsäasiantuntijan. Yhteismetsällä täytyy olla voimassa oleva metsäsuunnitelma, jonka mukaan yhteismetsän metsiä hoidetaan. (Metsäkeskus 2013, 2-6; Yhteismetsälaki)

Osakaskunnan kokoukset kutsutaan koolle ohjesäännön määräämällä tavalla. Kokouksia tarvitsee olla vähintään yksi vuodessa. Jokaisella osakaskunnan osakkaalla on osuusluvun mukainen äänimäärä. Osakaskunnan kokouksissa enemmistön ääniä saanut päätös tulee voimaan ellei kyse ole erityisen merkittävästä asiasta yksittäisen osakkaan kohdalla tai yhteismetsän alueeseen kohdistuvasta merkittävästä asiasta. Ohjesäännön määräyksellä äänileikkuri saa olla enintään 50 %. Näin ollen yhdellä osakaskunnan osakkaalla ei voi olla enempää, kuin 50 % äänimäärästä, vaikka henkilöllä olisi yli 50 % osuusluvusta. Äänileikkuri määritetään ohjesäännössä. (Metsäkeskus 2013, 10-15)

Jokaisen yhteismetsän on pidettävä kaksinkertaista kirjanpitoa ja tilinpäätös tarvitsee laatia kullakin tilikaudelta. Tilinpäätökseen kuuluu tuloslaskelma, tase sekä toimintakertomus. Yhteismetsä on tilintarkastusvelvollinen, jos liikevaihto on vähintään 200 000 euroa tai sitä vastaava summa kahtena tilikautena peräkkäin. (Havia 2012, 45-47)

4.3 Kuntapohjaiset yhteismetsät ja niiden kehitys

Uuden muotoisiin kuntapohjaisiin yhteismetsiin saa perustamisvaiheessa liittää metsätalonsa kuka tahansa kunnan alueella metsää omistava henkilö. Näissä kuntapohjaisissa yhteismetsissä on ominaisuutena myös se, että kunta liittää osan tai kaikki metsätalousmaana käyttämänsä metsät yhteismetsän pääomaksi. Tällä turvataan omalta osaltaan yhteismetsän vakaus ja tasai-

nen taloudellinen tuotto. Kuntapohjaisiin yhteismetsiin voi perustamisen jälkeenkin liittää metsätilansa riippuen metsien laajenemishalukkuudesta. Kuntien liittämien talousmetsien määrä on vaihdellut 100-500 hehtaarin välillä Etelä-Pohjanmaalla (Mulari 2015). Kunnan yhteismetsäosuuden arvon kannattaa olla alle puolet yhteismetsän osuuksien arvosta, sillä silloin yhteismetsällä on mahdollisuus saada esim. kestävän metsätalouden rahoitustukea (Korkiakoski 2017). Jos kunnalla on paljon talousmetsän omistusta, voi vain osan liittäminen talousmetsistä riittää pääomaksi

Suomen ensimmäinen kuntapohjainen yhteismetsä perustettiin Kauhavalle ja se aloitti toimintansa vuoden 2012 alusta (Kauhavan yhteismetsä 2017). Kuntapohjaisten yhteismetsien perustaminen on todettu hyväksi ratkaisuksi (Mulari 2015). Ne ovat saaneet enemmänkin suosioita Etelä-Pohjanmaalla, jossa kuntapohjaisia yhteismetsiä on nyt viisi kappaletta ja kaksi uutta on suunnitteilla. Perustetut yhteismetsät sijaitsevat Kauhavalla, Kauhajoella, Soinissa, Alajärvellä ja Lappajärvellä. Perusteilla oleva yhteismetsä on tulossa Kurikkaan ja Evijärvelle. Etelä-Savon alueelle on myös perustettu vuonna 2016 yhteismetsä, joka kattaa koko maakunnan alueen. Suurimpana osakkaana tässä kuntapohjaisessa yhteismetsässä on Juvan kunta. (Itä-Savo 2016; Mulari 2014) Kuntapohjaisten yhteismetsien lukumäärä on siis nousussa. Vaikka yhteismetsät ovat melko uusia, niiden pinta-alatkin ovat jo lähteneet kasvuun. Etelä-Pohjanmaalla esimerkiksi Kauhajoen yhteismetsä on laajentunut reilut 250 hehtaaria neljässä vuodessa ja Kauhavan yhteismetsä vajaa 120 hehtaaria kuudessa vuodessa.

4.3.1 Kuntapohjaisten yhteismetsien perustamisen syitä

Kaikissa Etelä-Pohjanmaalla perustetuissa kuntapohjaisissa yhteismetsissä kunta on ollut aloitteellinen. Niillä on ollut halu edistää metsiin perustuvaa elinkeinotoimintaa (Mulari 2015; Ylkänen 2017). Yhteismetsälle tyypillisen aktiivisen metsätaloudellisen toiminnan katsotaan tuovan paikkakunnalle työllisyyttä sekä verotuloja suoraan ja välillisesti. Yhteismetsä tukisi metsiin liittyvien yritysten toimintaa tarjoamalla niille työllisyyttä. (Hiironen. n.d., 86; Ylkänen 2017) Yhteismetsän maksamasta yhteisöverosta saatavat palautukset maksettaisiin yhteismetsän kotipaikkakunnalle, jolloin kunnan verotulot lisääntyisivät.

Etelä-Pohjanmaan kunnat ovat myös halunneet tarjota palvelua yhteismetsän muodossa kunnan alueen metsätilojen omistajille. Yhteismetsät tarjoaisivat mahdollisuuksia järjestellä met-

sätilojen omistajuutta. Sukupolvenvaihdosten tekeminen helpottuu sekä ei haluttuja kuolinpesiä sekä yhtymiä voitaisiin purkaa (Mulari 2015). Liittymisen yhteydessä jokainen kuolinpesän tai kiinteistöyhtymän osakas saa omistusosuutensa mukaisen määrän yhteismetsän osuuksia, eikä tilaa tarvitse pilkkoa. Yhteismetsäomistus vähentää siis pirstoutumista, jonka on katsottu heikentävän metsätilojen aktiivisuutta (Karppinen 2017, 9). Metsän liittäminen yhteismetsään tuo sen aktiivisen metsänhoidon piiriin, jossa hoitotyöt tulee tehtyä ajallaan.

Kunnan alueen metsätilojen omistajilla täytyy löytyä riittävästi halukkuutta metsien liittämiseksi yhteismetsään. Esimerkiksi Kurikan kunnassa lähdettiin perustamaan yhteismetsää vuonna 2010. Metsänomistajien halukkuus liittää metsiään yhteismetsään kuitenkin laantui eikä kuntapohjaista yhteismetsää päästy perustamaan (Salomäenpää 2012). Kuitenkin myöhemmin kiinnostusta löytyi ja yhteismetsää ollaan tällä hetkellä perustamassa. Kunnan mukana olo ja valmius liittää talousmetsää yhteismetsään houkuttelee helpommin metsänomistajia mukaan. (JP-Kunnallissanomat 2017, 4; Ylkänen 2017) Yhteismetsä on hyvä vaihtoehto etämetsänomistajille tai omistajille, joilla ei ole halua tai jaksamista itse tehdä metsänhoitotöitä metsätilalla (Korkiakoski 2017, 4).

5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena ensisijaisesti sähköpostitse. Aineistoa kerättiin vastaamalla Metsäkeskuksessa käytössä olleeseen Webropol -järjestelmään luotuun kyselyyn. Sähköpostiosoitteen puuttuessa, kysely lähetettiin kirjeitse, jolloin kirje sisälsi myös vastauskuoren, jonka postimaksu oli maksettu etukäteen. Otokseen kuului 849 kuntien päättäjää. Otokseen valittiin Pirkanmaan kuntiin liittyvään päätöksentekoon vaikuttavia virkamiehiä, sekä luottamustehtävässä olleita henkilöitä. Kysely päätettiin lähettää Pirkanmaan kaikille valtuuston ja hallituksen jäsenille sekä puheenjohtajille, kunnanjohtajille sekä kunnan metsäasioista vastaaville henkilöille. Yhteystiedot etsittiin kuntien omilta nettisivuilta sekä fonectan osoitepalvelusta. Otokseen kuuluvalla kahdeksalla henkilöllä kyselyä ei voitu lähettää yhteystietojen puuttumisen takia.

Kyselyitä lähetettiin yhteensä 849 kappaletta, kirjeitse 158 ja sähköpostitse 683. Kirje sisälsi saatekirjeen (saatekirje kirjeitse liite 1, saatekirje sähköpostilla liite 2), tietopaketin yhteismetsistä (liite 3), itse kyselyn (liite 4) sekä Aarre -lehden artikkelin Kauhavan kuntapohjaisesta yhteismetsästä (liite 5). Sähköpostitse lähetetyissä viesteissä kyselyn tilalla oli linkki sähköiseen kyselyyn. Kyselyä laadittaessa todettiin, että vastaajilla täytyisi olla jotain perustietämystä yhteismetsästä, jotta kyselyn vastaukset olisivat käyttökelpoisia. Tietopaketin sekä lehtiartikkelin lähettämistä kyselyn mukana pidettiin tarpeellisena, sillä kyselyyn vastaavat henkilöt eivät välttämättä ole olleet missään tekemisissä metsänomistuksen saatikka yhteismetsien kanssa. Tietopaketissa kerrottiin yhteismetsän ominaisuuksista sekä kuntapohjaisen yhteismetsän eduista.

5.2 Aineiston käsittely

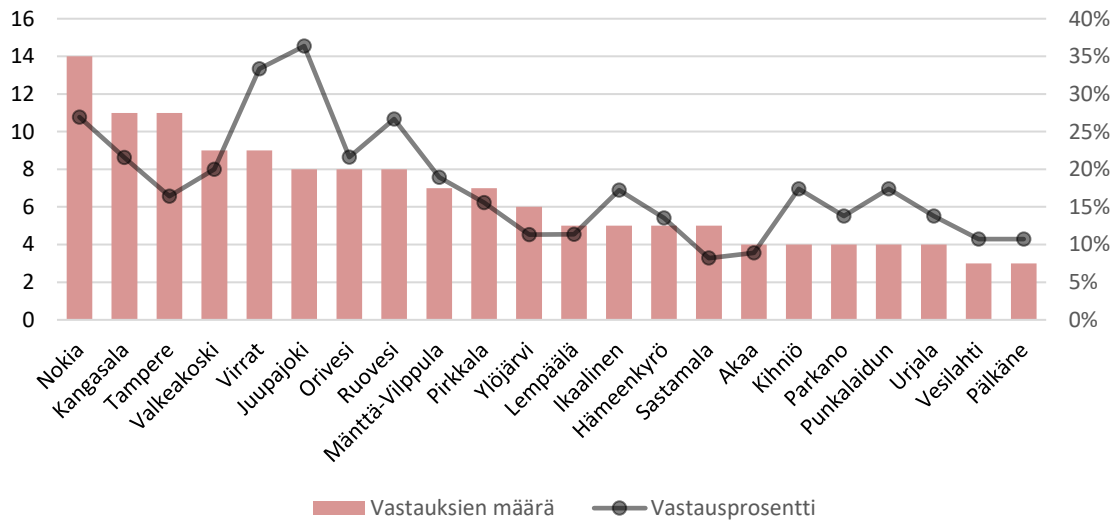
Kysely lähetettiin sähköpostitse ja kirjeitse 22.8.2016. Sähköiseen kyselyyn oli aikaa vastata puolitoista viikkoa, eli 31.8.2016 asti ja kirjeitse lähetettävään kyselyyn kaksi viikkoa, eli 2.9.2016 asti. Sähköpostitse lähetettiin muistutusviesti kahta päivää ennen ajan umpeutumista. Sähköiseen järjestelmään otettiin vastauksia sisään kuitenkin syyskuun 12. päivään asti. Kaikki

kirjeitse tulleet vastaukset otettiin huomioon tulosten käsittelyssä, vaikka vastausaika olisikin ylittynyt. Vastauksia tuli yhteensä 144 kappaletta ja vastausprosentti oli 17 %.

Sähköisen kyselytutkimuksen aineisto tallentui automaattisesti Webropol -järjestelmästä Microsoftin Excel -ohjelmaan. Kirjeitse vastanneiden vastaukset tallennettiin Exceliin manuaalisesti kirjoittamalla. Tämän jälkeen vastauksia ristiintaulukoitiin Excelin Pivot-taulukoinnin avulla riippuvuussuhteiden löytämiseksi. Ristiintaulukoimalla pyritään löytämään kahden luokitellun muuttujan välisiä yhteyksiä ja sitä, miten ne vaikuttavat toisiinsa (Heikkilä 2008, 210).

6 TULOKSET

Eniten vastauksia tuli Nokialta, Kangasalta ja Tampereelta. Suurin vastausprosentti oli kuitenkin Juupajoella (36 %), Virroilla (33 %) sekä Nokialla ja Ruovedellä (27 %).

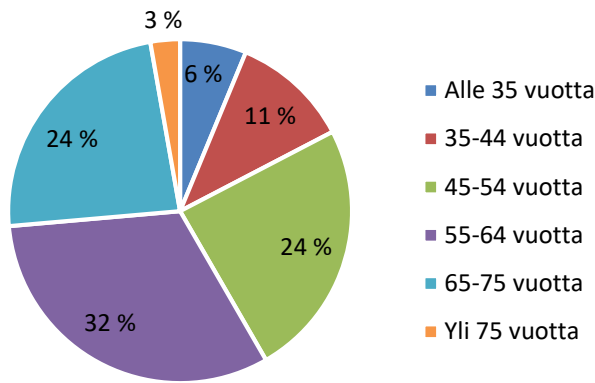

KUVIO 2. Kyselyyn vastanneiden määrä ja vastausprosentti kunnittain

6.1 Kuntien päättäjien tausta

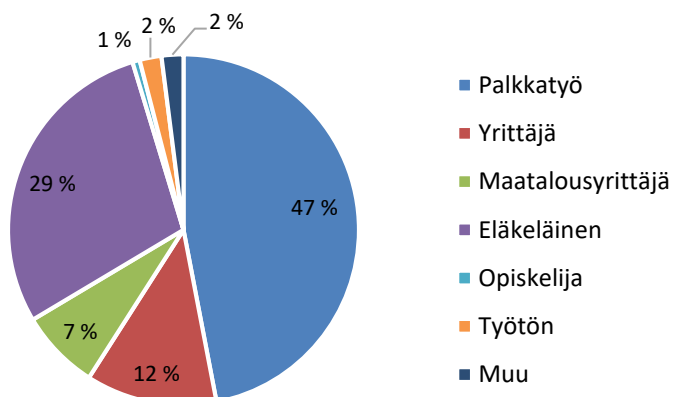
Kyselytutkimuksen ensimmäisessä osassa keskityttiin kuntien päättäjien perustietoja koskeviin kysymyksiin. Perustiedot kertovat kyselyyn vastanneiden ihmisten taustoista ja auttavat tutki-
maan taustoista aiheutuvia riippuvuuksia kyselyn muihin muuttujiin verraten.

Kyselyyn vastanneista kuntien päättäjistä 27 % oli naisia ja 73 % miehiä. Kuviosta 3 nähdään, että vastaajista yli 55 vuotiaita oli yli puolet (58 %). Alle 45 vuotiaita oli vain vajaa viidennes (17 %). Suurin yksittäinen ikäryhmä oli 55-64 vuotiaat. Iäkkäimmät vastaajat olivat Pälkä-
neellä, Ylöjärvellä ja Nokialla. Pälkäneen kaikki vastaajat olivat yli 65 vuotiaita. Ylöjärvellä ja Nokialla yli 65 vuotiaita oli puolet vastanneista. Nuorimmat vastaajat olivat taas Juupajoella ja Tampereella. Heistä alle 45 vuotiaita oli Tampereella yli kolmasosa (36 %) ja Juupajoella puolet (51 %).

KUVIO 3. Vastaajien ikäjakauma

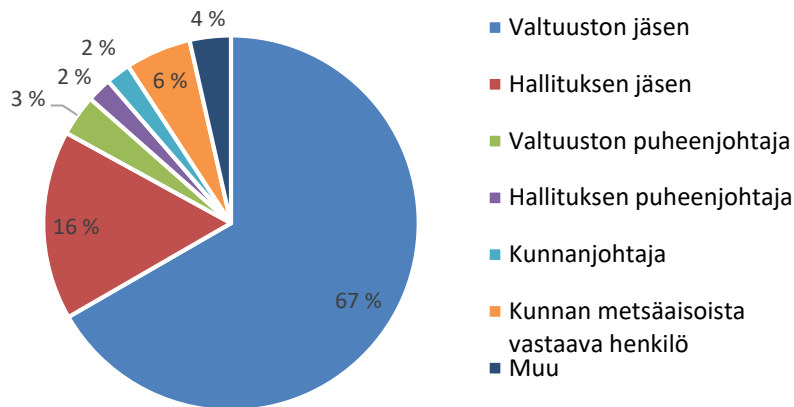
Kyselyyn vastanneista suurin yksittäinen ryhmä oli palkkatyötä tekevät ihmiset (kuvio 4). Vastaaajista yksi kolmas osa oli eläkeläisiä (29 %). Yrittäjiä ja maatalousyrittäjiä oli yksi viidesosa vastanneista.

KUVIO 4. Vastaajien työtilanne

Vastaaajista miltei puolet omisti omaa metsää (48 %). Metsää omistaneista 90 % omisti metsää yksityisomistuksessa yksin tai puolison kanssa. Muita metsänomistusmuotoja olivat kuolinpesä (6 %), yhtymä (2 %) sekä yhteismetsä (1 %).

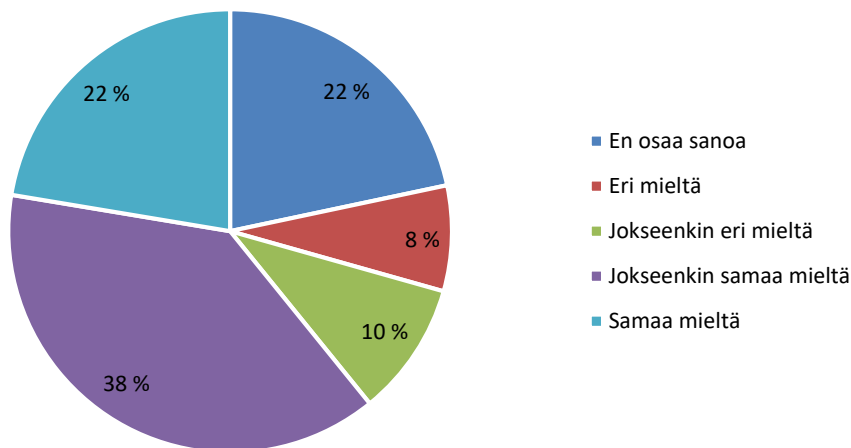
Suurin osa kyselyyn vastanneista oli valtuustojen jäseniä (kuvio 5). 88 % vastanneista oli kunnan luottamustehtävissä. Luottamustehtävissä ja virassa oltiin keskimäärin oltu 13 vuotta. Yli puolet vastaaajista (54 %) oli ollut virassa tai luottamustehtävissä alle 10 vuotta ja kolmasosa (35%) vastaaajista 10-30 vuotta.

KUVIO 5. Vastaajien virka/luottamustehtävä

6.2 Tietämys yhteismetsistä

Tutkimuksella kartoitettiin kuntien päättäjien tietämystä yhteismetsistä. Suurimmalle osalle vastaajista (61 %) yhteismetsät olivat tuttu asia. Kuitenkin reilu kolmasosa (38 %) vastaajista ei kokenut tuntevansa yhteismetsää. Vain 1 % ei osannut kertoa mielipidettään. Yhteismetsät olivat tutumpia miehille, kuin naisille. Viidesosa miehistä ei kokenut tuntevansa yhteismetsiä, kun sama luku naisilla oli 51 %. Huonoiten yhteismetsät kokivat tuntevansa 45-54 vuotiaat. Heistä miltei puolet (44 %) eivät tunteneet yhteismetsää. Viran ja luottamustehtävän keston pidentessä yhteismetsät tulivat yhä tutummaksi. Yllättävää oli, että kuntien metsäasioista vastaavista henkilöistä vain 63 % piti yhteismetsää tutuna asiana. Yli kolmasosalla (37 % heistä ei ollut tietämystä yhteismetsistä. Kaikkein vierain asia yhteismetsät olivat valtuuston jäsenille, heistä 40 % ei pitänyt yhteismetsää tutuna asiana.

KUVIO 6. Yhteismetsä on toimiva metsänomistusmuoto

Kyselyllä pyrittiin selvittämään kuntien päättäjien mielipide siitä, miten toimivana omistusmuotona yhteismetsiä pidetään ja ovatko yhteismetsät kuntien päättäjien mielestä merkittävä omistusmuoto tulevaisuudessa. Kuten kuvio 6 näkyy, yhteismetsää toimivana metsänomistusmuotona piti 60 % vastaajista. Kuitenkin vain reilu puolet (53 %) vastanneista uskoi yhteismetsän olevan merkittävä omistusmuoto tulevaisuudessa. Eri mieltä yhteismetsän toimivuudesta omistusmuotona oli 18 % vastanneista. Reilu viidesosa (22 %) ei osannut kertoa mielipidettään. Alle 35 vuotiaista kolmasosa oli epätietoisia ja loput uskoivat yhteismetsän toimivuuteen omistusmuotona. Vastaajien iän kasvaessa kielteisyys yhteismetsän toimivuutta kohtaan kasvoi ja samalla epätietoisuus väheni. Kuitenkin virkaiän ja luottamustehtävävuosien ollessa yli 30 vuotta usko yhteismetsään toimivana omistusmuotona oli suurin. Yli 30 vuotta virassa tai luottamustehtävässä olleista 85 % piti yhteismetsää toimivana metsänomistusmuotona.

Virka ja luottamustehtäviä tarkasteltaessa kaikista eniten samaa mieltä yhteismetsän toimivuudesta omistusmuotona ja sen merkittävydestä tulevaisuudessa olivat hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajat sekä kunnanjohtajat. myönteisimmin yhteismetsän toimivuuteen omistusmuotona ja sen merkittävyteen tulevaisuudessa suhtautuivat hallituksen ja valtuuston puheenjohtajat sekä kunnanjohtajat. Heistä lähes kaikki (91 %) olivat samaa mieltä ja vajaa kymmenesosa (9 %) ei osannut kertoa kantaansa. Hallituksen jäsenet eivät uskoneet yhteismetsän toimivuuteen yhtä paljon, kuin muut. Heistä miltei kolmasosa (30 %) oli eri tai jokseenkin eri mieltä.

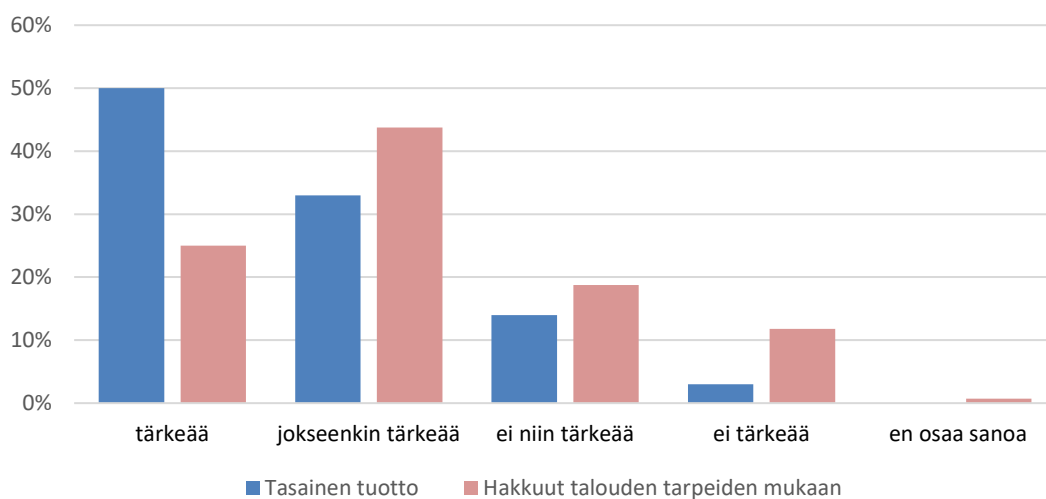

6.3 Kunnan metsänomistuksen tavoitteet

Kyselyssä selvitettiin vastaajien suhtautumista kunnan metsistä saatavaan tuottoon. Metsästä saatavat tulot jaoteltiin yhteismetsälle tyypilliseen tasaiseen tuloon sekä kunnan talouden tarpeen mukaan tehtyisiin hakkuisiin. Tutkimukseen osallistuneilta tiedusteltiin, pitivätkö he tärkeämpänä kunnan metsien hakkuita talouden tarpeiden mukaan vai kunnan metsistä saatavaa tasaista tuottoa.

Puolet vastaajista piti kunnan metsien tasaista tuottoa tärkeänä (kuvio 7.). Vastaajien iällä, sukupuoliella tai viran/luottamustehtävän kestolla ei ollut merkitystä kysymykseen vastattaessa. Hallituksen ja valtuuston puheenjohtajista sekä kunnanjohtajista kaikki pitivät tasaista tuottoa tärkeänä tai jokseenkin tärkeänä.

Mahdollisuutta tehdä hakkuita talouden tarpeiden mukaan piti tärkeänä neljäsosa kyselyyn vastanneista. Viran ja luottamustehtävän kesto vaikutti vastauksiin siten, että alle 20 vuotta virassa tai luottamustehtävässä olleet pitivät talouden tarpeiden mukaan tehtyjä hakkuita tärkeämpänä, kuin yli 20 vuotta virassa tai luottamustehtävässä olleet. Kunnan metsäasioista vastaavista henkilöistä valtaosa (88 %) piti mahdollisuutta tehdä hakkuita talouden tarpeiden mukaan huomattavasti muita tärkeämpänä. Kunnan johtajista taas kukaan ei pitänyt talouden tarpeen mukaan tehtyjä hakkuita tärkeänä. Metsää itse omistaneet päättäjät pitivät hieman tärkeämpänä mahdollisuutta hakata kunnan metsiä taloudelliseen tarpeeseen.

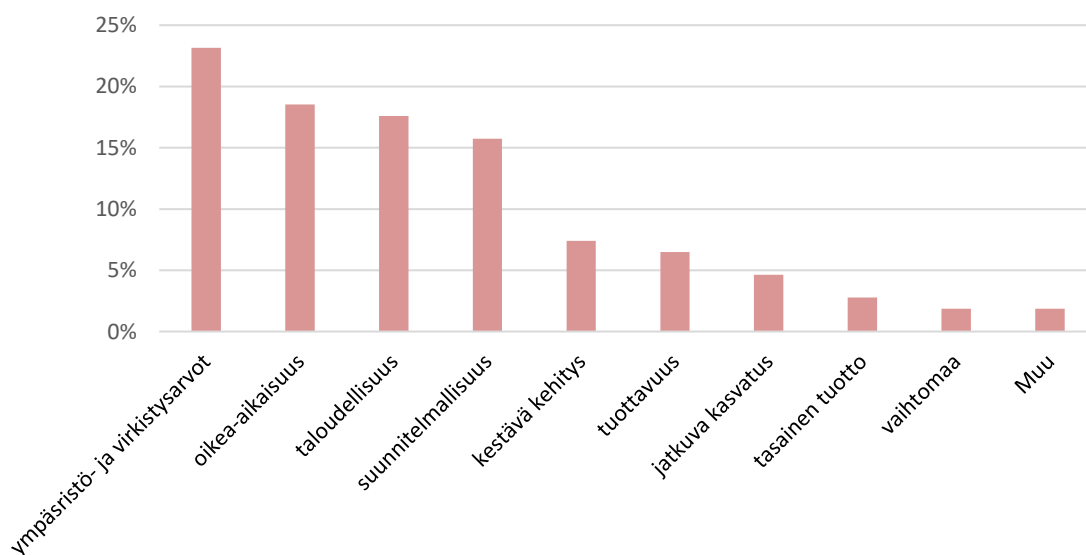

KUVIO 7. Pirkanmaan kuntien päättäjien mielipide siitä, miten kunnan metsistä pitäisi saada tuottoa

Tutkimuksessa kartoitettiin myös päättäjien käsitystä kuntapohjaisen yhteismetsän vaikutuksesta kunnan metsien hallintokustannuksiin. Yli puolet vastaajista (58 %) oli sitä mieltä, että kuntapohjainen yhteismetsä vähentäisi kunnan metsien hallinnointikustannuksia. Vajaa viidesosa (17 %) kyselyyn vastanneista ei osannut kertoa mielipidettään. Naiset eivät osanneet kertoa mielipidettään yhtä useasti kuin miehet. Naisista kolmasosa (31 %) ei osannut sanoa mielipidettään, kun samainen luku oli miehillä miltei kolme kertaa pienempi (12 %). Myös ikä vaikutti tässä kohdassa vastaukseen. Mitä nuorempi vastaaja, sitä useammin hän ei osannut sanoa kantansa.

Yli 45 vuotiaat uskoivat yhteismetsän vähentävän hallintokustannuksia alle 45 vuotiaita enemmän. Yli 45 vuotiasta vastaajista kaksi kolmasosaa (63 %) oli samaa mieltä asiasta, kun taas alle 45 vuotiasta vain reilu kolmasosa (36 %) uskoi hallintokustannusten vähenemiseen. Eniten kuntapohjaisen yhteismetsän hallintokustannusten vähenemiseen uskoivat hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajat sekä kunnanjohtajat. Tällä kannalla oli 91 % puheenjohtajista sekä kunnanjohtajista.

Kyselyllä haluttiin selvittää kuntien päättäjien tavoitteita kuntametsien käytölle ja hoidolle. Kysymys pidettiin avoimena, jotta esille saataisiin monipuolisia vastauksia. Vastaukset lajiteltiin vastauksien aiheiden perusteella (kuvio 8). Eniten vastaukset koskivat ympäristö- ja luontoarvoja, metsänhoitotöiden oikea-aikaisuutta, taloudellista metsänhoitoa sekä suunnitelmallisuutta.

KUVIO 8. Pirkanmaan kuntien päättäjien mielipide metsien käytöstä/hoidosta

Vastaajista suurin osa painotti ympäristö- ja virkistysarvoja:

--Metsien taloudellinen hyödyntäminen on yleensä ensisijainen vaihtoehto, mutta luonnonsuojelu ja maisemakysymykset varsinkin

Monipuolinen metsäluonto huomioiden.

Ympäristö- ja virkistysarvot tärkeimpinä tavoitteina.

Myös taloudellisuutta, metsänhoitotöiden oikea-aikaisuutta sekä suunnitelmallisuutta pidettiin tärkeänä:

Tehokkaasti, myös taloudellisesti kannattavasti

Suunnitelman mukaisesti. Työt, myös puun myynti, ajallaan

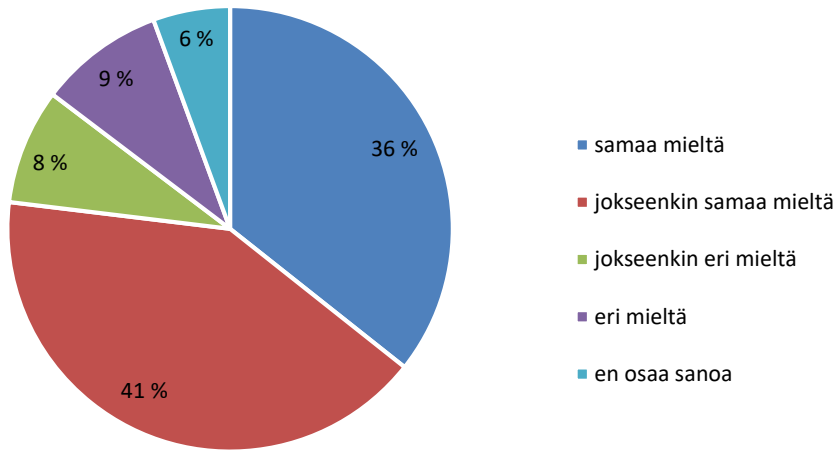
Metsiä toivottiin hoidettavan kestävästi, mutta kuitenkin tuottavasti. Muutamassa vastauksessa avohakkuista oltiin myös huolissaan. Harvennuksia toivottiin, mutta avonaiseksi ei saisi hakata, jolloin jatkuvaa kasvatusta haluttiin toteutettavan kuntametsiin:

Ei avohakkuuta, harvennuksia

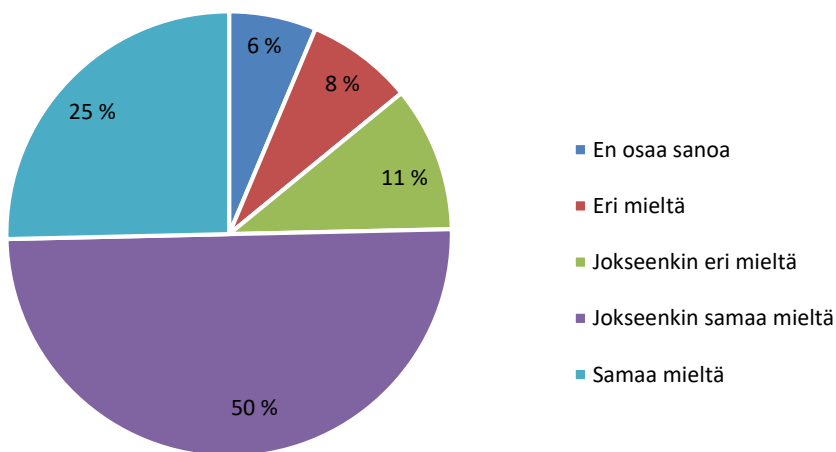
6.4 Kunnan alueen metsätalous

Kyselyssä selvitettiin vastaajien mielipidettä kunnan alueella tapahtuvasta metsätilojen pirstoutumisesta. Kuviossa 9 näkyy, että reilu kolme neljäsosaa vastaajista uskoi pirstoutumisen heikentävän kunnan alueen metsätaloutta. Heistä 77 % oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä pirstoutumisen heikentävästä vaikutuksesta. Kuudesosa vastaajista oli asiasta eri tai jokseenkin eri mieltä. Kaikista ikäluokista 45-54 vuotiaat miehet olivat eniten sitä mieltä, että pirstoutuminen heikentää kunnan alueen metsätaloutta. Heistä lähes puolet oli täysin samaa mieltä (48 %) ja yli kolmasosa (35 %) jokseenkin samaa mieltä. Kunnanjohtajista, metsävastaavista sekä valtuuston puheenjohtajista kaikki olivat joko samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että

pirstoutuminen heikentää metsätaloutta. Eniten eri mieltä olivat hallituksen puheenjohtajat. Heistä kolmasosa (34 %) ei uskonut pirstoutumisen heikentävän metsätaloutta.

KUVIO 9. Pirstoutuminen heikentää kunnan alueen metsätaloutta

KUVIO 10. Kunnan alueen metsätilojen pirstoutumista vähennettävä

Kuten kuviosta 10 voi nähdä, kolme neljäsosaa vastaajista on sitä mieltä, että kunnan alueen metsätilojen pirstoutumista on vähennettävä. Viidesosa (19 %) kyselyyn osallistuneista oli asiasta eri tai jokseenkin eri mieltä. Hallituksen ja valtuuston puheenjohtajista sekä kunnanjohtajista kaikki pitivät pirstoutumisen vähentämistä tärkeänä. Heistä miltei kolmasosa (27 %) oli

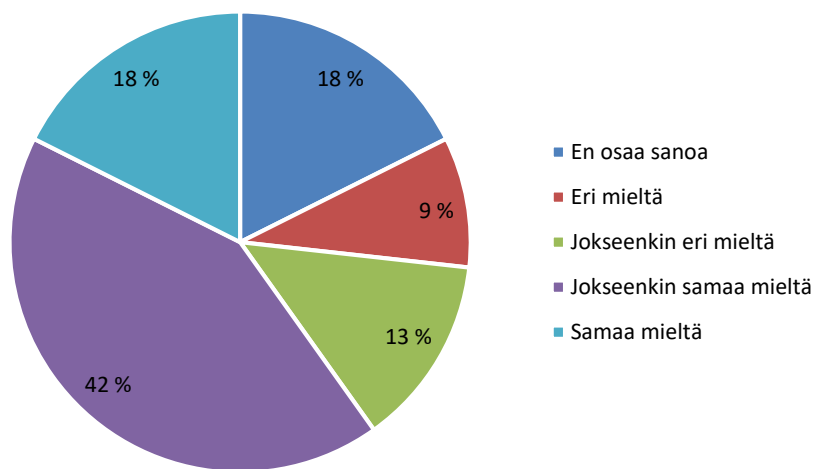
samaa ja loput (73 %) olivat jokseenkin samaa mieltä pirstoutumisen vähentämisen tärkeydestä. Ikää tarkasteltaessa 35-44 vuotiaat sekä yli 75 vuotiaat olivat eniten sitä mieltä, että pirstoutumista on vähennettävä. 75 vuotiaista kaikki ja 35-44 vuotiaista 80 % oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä asiasta. Eniten eri mieltä pirstoutumisen vähentämisen tarpeellisuudesta olivat virassa tai luottamustehtävässä yli 40 vuotta olleet vastaajat. Heistä yli kolmasosa oli eri (25 %) tai jokseenkin eri mieltä (12 %) pirstoutumisen vähentämisestä.

Tutkimuksessa haluttiin selvittää kuntien päättäjien mielipidettä siitä, miten yhteismetsän vaikuttaisi kunnan alueen metsätalouteen. Olisiko kunnan alueella sijaitsevien passiivisten metsätilojen aktivointi tarpeellista ja toisiko aktivointi lisää verotuloja kuntaan? Olisiko yhteismetsä hyvä vaihtoehto alueellisen metsätalouden aktivointiin? Yhteismetsän toiminnan tarkoitus on olla aktiivista ja yrittäjämäistä metsänomistusta. Jos kunnan alueen metsätilojen metsänhoito on passiivista, voisi yhteismetsä aktivoida metsätaloutta. Yhteismetsälain mukaan yhteismetsää täytyy hoitaa voimassa olevan metsäsuunnitelman mukaisesti. Velvoite takaa sen, että hoitotyöt ja hakkuut tulee yhteismetsissä tehtyä.

Suuri osa (83 %) vastaajista uskoi metsätalouden aktivoinnin tuovat verotuloja kuntaan. Vain reilu kymmenesosa (12 %) ei katsonut metsätalouden aktivoinnilla olevan vaikutusta verotuloihin. 5 % vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään. Vastaajien iän kasvaessa oltiin yhä enemmän sitä mieltä, että metsätalouden aktivointi toisi verotuloja kuntaan. Tarkasteltaessa virka ja luottamustehtäviä valtuuston ja hallituksen puheenjohtajista sekä kunnanjohtajista kaikki uskoivat aktivoinnin tuovan verotuloja kuntaan. Heistä yli puolet (64 %) oli samaa ja reilu kolmasosa (36 %) jokseenkin samaa mieltä asiasta. Kunnan metsäasioista vastaavat henkilöt taas uskoivat vähiten aktivoinnin lisäävän verotuloja. Heistä vain neljäsosa oli jokseenkin eri mieltä asian kanssa. Sukupuolella ja viran tai luottamustehtävän kestolla ei ollut vaikutusta vastauksiin.

Kuten kuviosta 11 näkee, suurin osa kyselyyn vastanneista (61 %) uskoi yhteismetsän aktivoivan alueellista metsätaloutta. Miltei viidesosa ei osannut sanoa mielipidettään (17 %). Toisen viidesosan (22 %) mielestä taas yhteismetsä ei toimisi alueellisen metsätalouden aktivaattorina. Kielteisen vastauksen antaneista suurin osa oli miehiä. Naisista miltei kolmasosa ei osannut kertoa mielipidettään. Vastaajien ikää tarkasteltaessa yli 45 vuotiaat uskoivat yhteismetsään aktivoijana eniten. Iän kasvaessa usko yhteismetsään kasvoi. Nuorimmasta ikäryhmästä, alle 35 vuotiaista, vain 44 % oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä. Nuorimmat ikäryhmät eivät

myöskään osanneet kertoa mielipidettään yhtä hyvin, kun vanhemmat. Virka ja luottamustehtävistä hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajat sekä kunnanjohtajat uskoivat yhteismetsän toimivan aktivoivana tekijänä muita enemmän. Jokainen oli samaa mieltä asiasta. Vastauksista erosivat myös metsävastaavat, jotka uskoivat vähiten yhteismetsän tuovan aktivoivaa vaikutusta. Heistä puolet oli jokseenkin eri mieltä ja vain reilu kolmannes (38 %) jokseenkin samaa mieltä aktivoivasta vaikutuksesta. Yli 30 vuotta virassa tai luottamustehtävässä olleet ajattelivat yhteismetsän aktivoivan alueellista metsätaloutta huomattavasti muita enemmän. Heistä 76 % oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä.

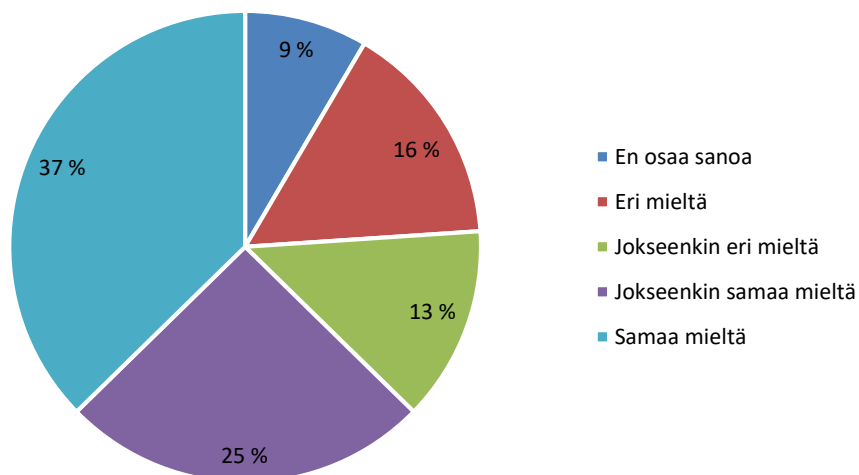
KUVIO 11. Yhteismetsä aktivoisi alueellista metsätaloutta

6.5 Kunta ja yhteismetsä

Kyselyssä selvitettiin, onko kunnan päättävissä elimissä ollut keskustelua aikaisemmin yhteismetsän perustamisaikeista. Vastauksista kävi ilmi, että Virroilla on ollut puhetta kuntapohjaisesta yhteismetsästä. Seitsemästä muussa kunnassa tuli myös muutama myönteinen vastaus. Myönteiset vastaukset jäivät kuitenkin kielteisiä vastauksia vähäisemmiksi, jolloin ei voida sanoa kunnilla olleen aikaisempia yhteismetsän perustamisaikeita.

Tutkimuksessa selvitettiin, pitäisikö kunnan olla mukana alueellisen yhteismetsän päätöksenteossa. Suurin osa vastanneista oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä (62 %) asiasta (kuvio

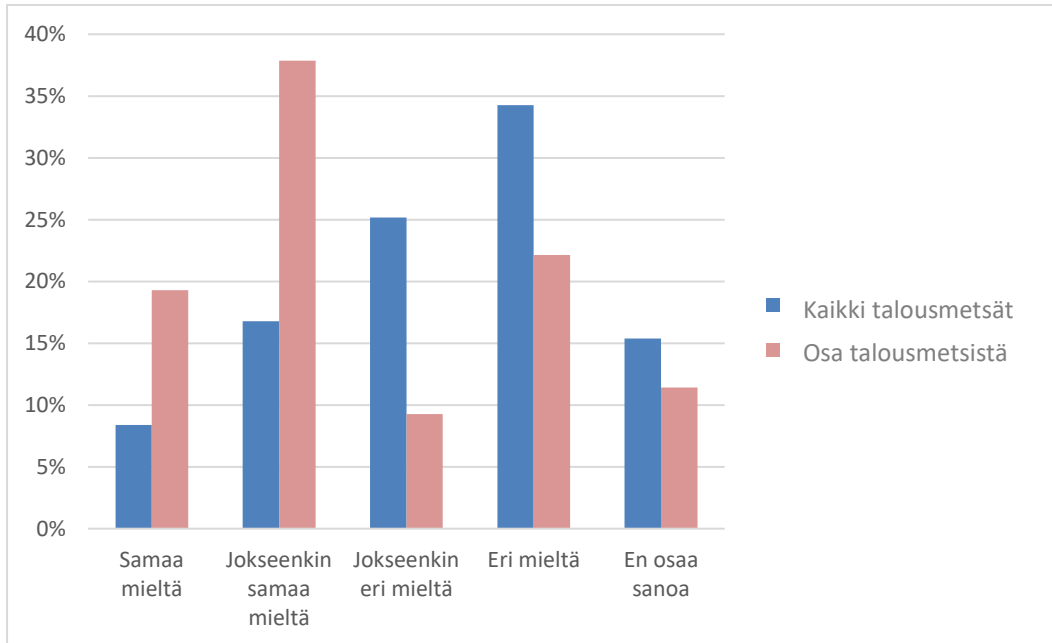
12). Täysin samaa mieltä siitä, että kunnan pitäisi olla mukana alueellisen yhteismetsän päätöksenteossa oli reilu kolmasosa vastanneista. Eri mieltä oli vajaa kolmannes (29 %) vastanneista. Hieman suurempi osa naisista kokee kunnan mukana olon päätöksenteossa tärkeäksi, kuin miehistä. Ikäryhmistä 35-44 vuotiaat halusivat olla eniten mukana päätöksenteossa. Heistä kolme neljäsosaa (75 %) oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä asian kanssa. Kielteisimmän asiaan suhtautuivat 55-64 vuotiaat, joista reilu kolmasosa (39 %) ei halunnut kunnan olevan mukana päätöksenteossa. Virka ja luottamustehtävistä suurimmat erot olivat valtuuston puheenjohtajien ja metsävastaavien välillä. Valtuuston puheenjohtajat olivat eniten samaa mieltä ja metsävastaavat olivat eniten eri mieltä. Valtuuston puheenjohtajista kaikki uskoivat, että kunnan tulisi olla mukana alueellisen yhteismetsän päätöksenteossa, kun taas metsävastaavista vain reilu kolmannes (38 %) oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä asiasta.

KUVIO 12. Kunnan tulisi olla mukana alueellisen yhteismetsän päätöksenteossa

Tutkimuksessa selvitettiin myös, onko Pirkanmaan kuntien päättäjillä halukkuutta liittää osaa tai kaikkia kunnan metsätalousmaana toimivista metsistä kuntapohjaiseen yhteismetsään. Jos kunta omistaa vain vähän metsää, ei yhteismetsän pääomaa ole välttämättä tarpeeksi. Suuri metsäpääoma tuo vakautta yhteismetsälle. Kunnalle itselleenkin ei välttämättä ole edullista liittää pientä hehtaarimäärä ja saada vain pientä osaa yhteismetsän päätäntävallasta. Kuten kuvio 13 käy ilmi suurin osa (57 %) vastaajista piti hyvänä ajatuksena liittää osa kunnan met-

sätalousmaasta yhteismetsään. Neljäsosa vastaajista olisi valmiita liittämään kaikki kunnan talousmetsät yhteismetsään, kun taas yli puolet (59 %) vastusti sitä. Kolmannes (31 %) vastan- neita oli sitä mieltä, että osaa kunnan talousmetsistä ei saisi liittää yhteismetsään.

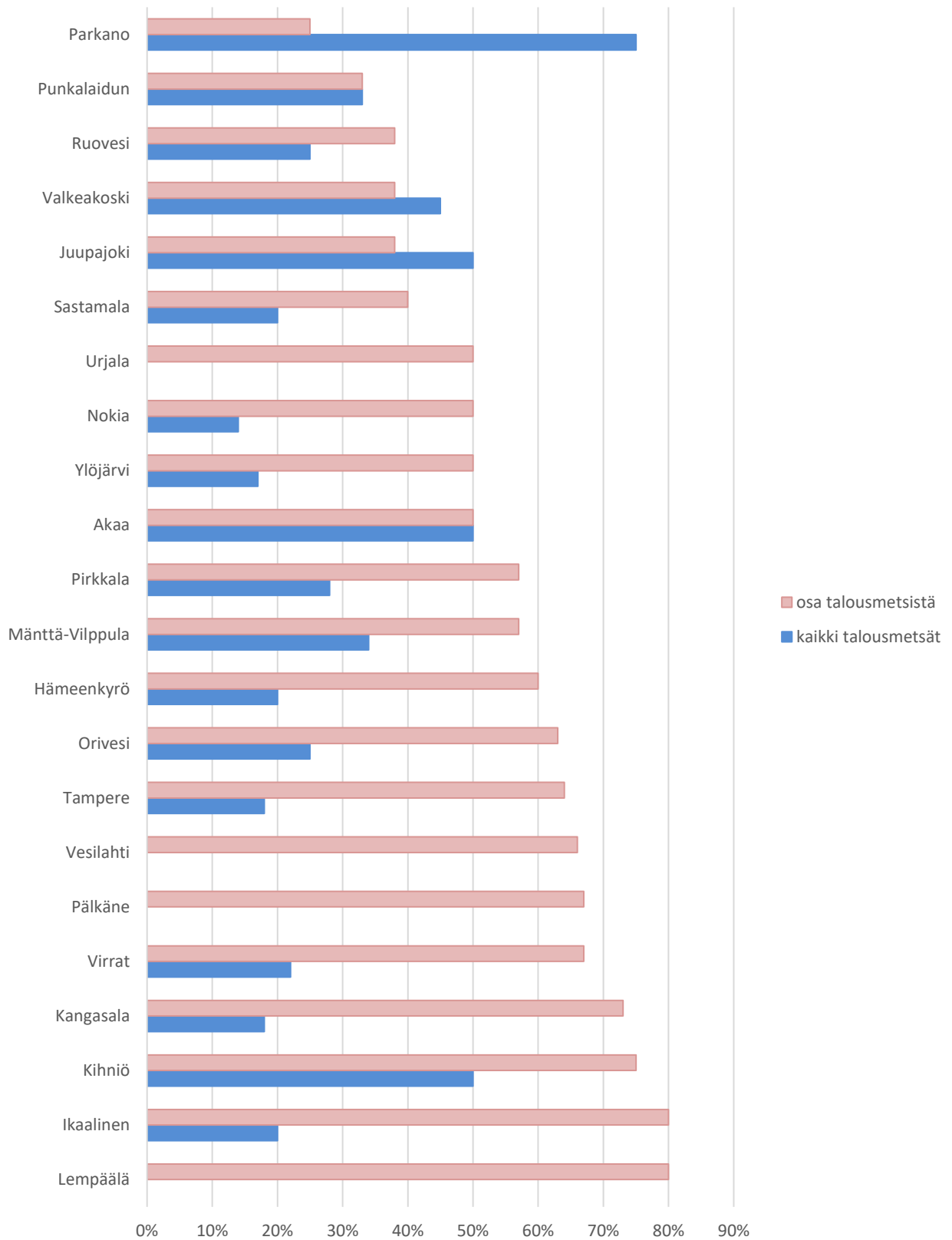

KUVIO 13. Metsätalouksmaiden liittäminen kuntapohjaiseen yhteismetsään

Kuten kuviosta 14 näkyy, vain Parkanon kaupungin päättäjistä suurin oli valmiita liittämään kunnan kaikki talousmetsät yhteismetsään. Kolme neljäsosaa (75 %) oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä asiasta. Parkano omistaa suhteellisen vähän metsää. Jos hehtaareita yhteismetsällä on suhteellisen vähän ei tasaista tuottoa voi taata. Metsähehtaarit antavat vakautta yhteismetsälle. Parkanon tapauksessa täytyisi miettiä, onko yhteismetsän perustaminen järkevää.

Monesta Pirkanmaan kunnan päättäjistä yli puolet olisi valmiita liittämään osan talousmetsästä yhteismetsään. 12 kunnassa samaa tai jokseenkin samaa mieltä oli yli 50 % päättäjistä. Eniten samaa mieltä oltiin Ikaalisissa ja Lempäälässä, jossa molemmissa samaa tai jokseenkin samaa mieltä oli 80 % vastanneista. Ikaalisissa talousmetsistä osan liittämistä yhteismetsään ei vastustettu lainkaan; loput vastanneista eivät osanneet kertoa mielipidettään.

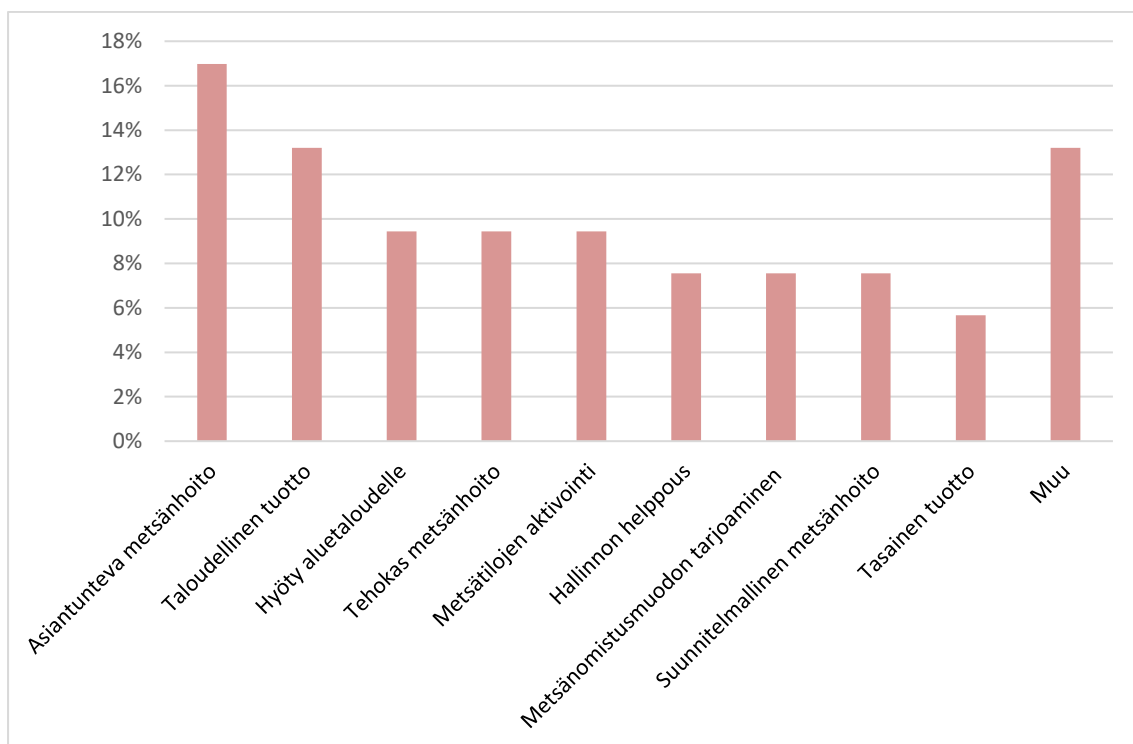

KUVIO 14. Pirkanmaan kuntien kiinnostus liittää talousmetsää yhteismetsään

6.6 Yhteismetsän hyödyt ja haitat

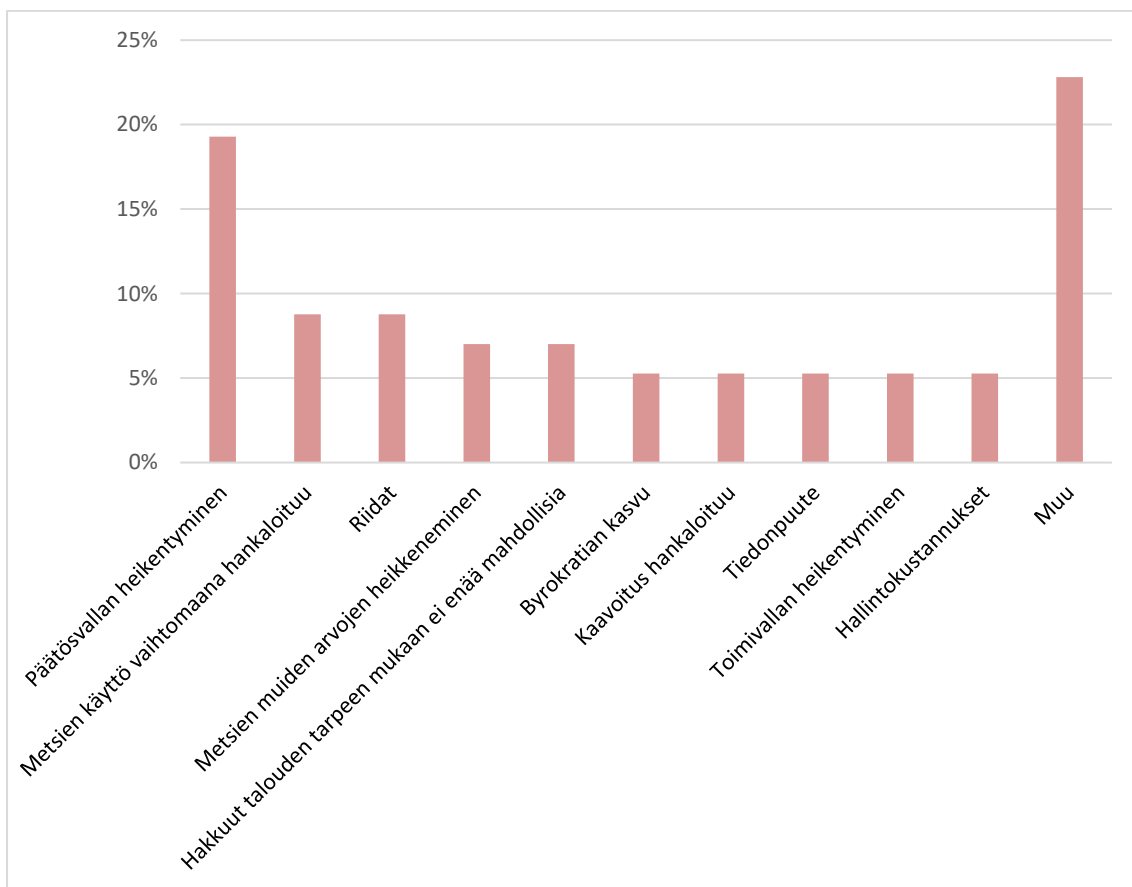
Kyselyssä selvitettiin, mitä hyötyä ja haittaa Pirkanmaan kuntien päättäjät näkivät kuntapohjaisessa yhteismetsässä. Kysymys oli avoin. Vastaukset luokiteltiin aiheittain ja eniten hyötyjä kysymykseen vastaajat näkivät yhteismetsän asiantuntevassa metsänhoidossa (17 %). Yhteismetsän taloudellista tuottoa pidettiin myös tärkeänä hyötynä. Vajaa kymmenesosa (9 %) kysymykseen vastanneista ajatteli yhteismetsän tuovan positiivista vaikutusta aluetalouteen verotulojen muodossa sekä työllistäjänä. Samoin yhteismetsän tuomalla tehokkaalla metsänhoidolla ja kunnan alueen metsätilojen aktivoinnilla oli merkitystä, molempia piti tärkeänä 9 % vastanneista. Yhteismetsän hallinnon helppoutta, suunnitelmallista metsänhoitoa sekä tasaista tuottoa pidettiin kuntapohjaisen yhteismetsän hyötyinä. Myös mahdollisuutta tarjota yhteismetsää omistusmahdollisuutena kunnan alueen metsätilojen omistajille pidettiin hyödyllisenä.

KUVIO 16. Kuntapohjaisen yhteismetsän hyödyt

Kuten kuvioista 17 näkyy lähes viidesosa (19 %) kysymykseen vastanneista piti päätösvallan heikentymistä isoimpana haittana kuntapohjaisessa yhteismetsässä. Päätösvallan heikentymisestä oltiin huolissaan sekä kuntien, että myös yksityisten metsänomistajien puolesta. Toiseksi isoimpana haittana pidettiin yhteismetsän riitoja sekä metsien käytön hankaloitumista vaihtomaana. Molempia piti haittana lähes kymmenesosa vastanneista (9 %).

Muita haittoja kuntapohjaisessa yhteismetsässä nähtiin olevan metsien muiden arvojen heikentymisessä. Yhteismetsän ajateltiin arvostavan vain taloudellista tuotosta. Yhteismetsän myötä kunnan mahdollisuus hakata metsiä lyhyellä aikavälillä talouden tarpeisiin häviäisi. Tätä pidettiin haittana. Byrokratian kasvu, kaavoituksen hankaloituminen, päättäjien tiedon puute, toimivallan heikentyminen sekä hallintokustannukset nähtiin myös kuntapohjaisen yhteismetsän haittana.

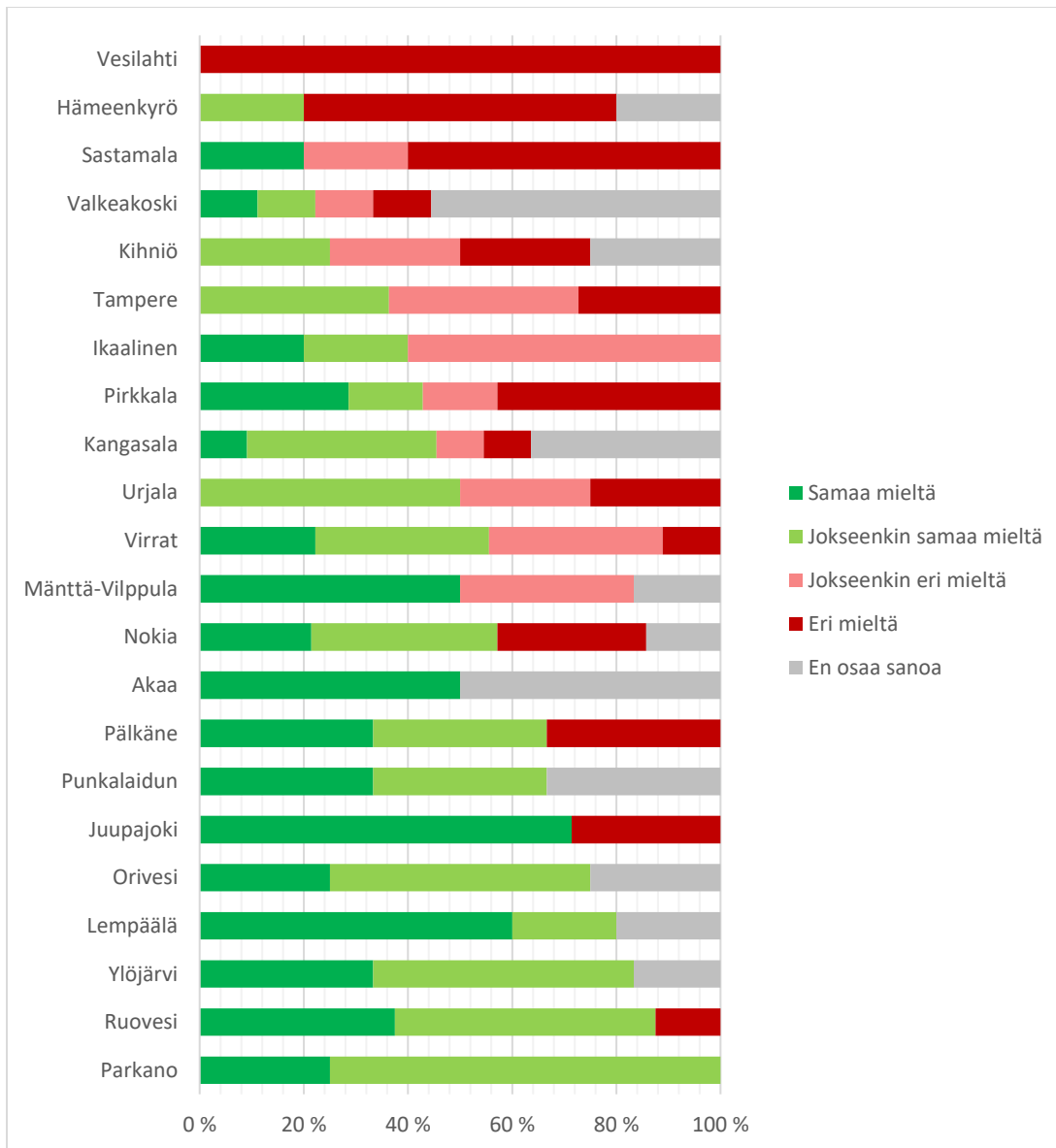
KUVIO 17. Kuntapohjaisen yhteismetsän haitat

Muiden vastausten osuus on melko suuri kuviossa 16 sekä 17. Vastaukset koskivat hyvin montaa eri kuntapohjaisen yhteismetsän haittaan sekä hyötyyn liittyvää asiaa. Samoihin aiheisiin liittyviä vastauksia ei ollut montaa. Tarkasteluun sisällytettiin yli kaksi samaa vastausta saaneet aiheet. Vastaajien epätietoisuus näkyi näihin kahteen kysymykseen vastatessa selkeästi: useassa vastauksessa tieto oli virheellistä. Esimerkiksi yhteismetsien hallintokustannusten luultiin tulevan kunnalle maksettavaksi.

6.7 Lisätiedon tarve

Pirkanmaan kuntien päättäjistä vajaa puolet (47 %) koki tarvitsevansa lisätietoa yhteismetsistä. Kaksi viidesosaa (40 %) vastaajista ei halunnut lisätietoa. Reilu kymmenes osa ei osannut kertoa mielipidettään. Miehet halusivat hieman enemmän tietoa yhteismetsistä, kuin naiset. Eniten lisätietoa kokivat tarvitsevansa valtuuston ja hallituksen puheenjohtajat, joista kukaan ei kieltänyt lisätiedon tarvetta. Vähiten lisätietoa halusivat kuntien metsävastaavat sekä kunnanjohtajat. Heistä miltei kolme neljäsosaa (73 %) katoi omaavansa jo tarpeeksi tietämystä.

Vaikka vain vajaa puolet koki tarvitsevansa lisätietoa yhteismetsistä, yli puolet oli kuitenkin kiinnostunut Metsäkeskuksen järjestämästä yhteismetsien tiedotustilaisuudesta kunnassaan. Kuviosta 15 käy ilmi tiedotustilaisuutta haluavat kunnat. Mitä tummempi punainen väri, sitä jyrkemmin ollaan vastaan ja mitä tummempi vihreä väri, sitä enemmän ollaan samaa mieltä. Parkanon kaupunki suhtautuu kaikista positiivisimmin tiedotustilaisuuden järjestämiseen. Myös Ruovesi, Ylöjärvi, Lempäälä, Orivesi ja Juupajoki voisivat olla hyviä paikkoja tiedotustilaisuudelle, vaikka Juupajoella ja Ruovedellä jonkin verran vastustusta onkin.

KUVIO 15. Kuntien päättäjien kiinnostus metsäkeskuksen järjestämään yhteismetsien tiedotustilaisuuteen

7 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Pirkanmaan kuntien päättäjien suhtautuminen yhteismetsään ja kuntapohjaisen yhteismetsän perustamiseen sekä tuoda esille syitä suhtautumisen takana. Lisäksi haluttiin kartoittaa kuntien halukkuutta Metsäkeskuksen järjestämälle tiedotustilaisuudelle kuntapohjaisista yhteismetsistä. Pirkanmaan kuntien suhtautuminen yhteismetsää kohtaan saatiin selvitettyä. Se kävi ilmi useamassa kyselylomakkeen kysymyksessä. Kuntapohjaisen yhteismetsän perustamishalukkuus kävi ilmi vastauksista ja ristiintaulukoimalla saatiin poimittua halukkaimmat kunnat. Pirkanmaan kaikkien kuntien suhtautumisen syitä saatiin selvitettyä avoimilla kysymyksillä. Lisäksi esimerkkikuntien avulla saadaan yksityiskohtaisempaa tietoa suhtautumiseen vaikuttavista tekijöistä. Kuntien halukkuus Metsäkeskuksen tiedotustilaisuuteen kävi ilmi kyselyn viimeisestä monivalintakysymyksestä.

Kyselyn otos oli suhteellisen iso, mutta vastausprosentti jäi melko pieneksi. Joissakin kunnissa kuntakohtainen vastausprosentti jäi hyvin pieneksi, jolloin mielipiteiden yleistämien kunnan yleiseksi mielipiteeksi voi tuoda virhettä. Tutkimustuloksia on myös huomioitava kevään kunnallisvaalit, joissa kuntien valtuustojen ja hallitusten jäsenet ovat vaihtuneet. Kuitenkin koko Suomen alueella yli puolet (56 %) luottamushenkilöistä valittiin uudestaan seuraavalle kaudelle (Yle 2017). Vastanneet edustivat jokaista otoksen kuntaa, virkaa ja luottamustehtävää sekä kyselyssä kysyttyä ikäryhmää ja viran tai luottamustehtävän kesto.

Yhteismetsä omistusmuotona vaikutti olevan kunnan päättäjille vieras asia. Samankaltainen tulos on saatu myös Lappalaisen tutkimuksessa vuonna 2015. Lappalaisen opinnäytetyön kyselytutkimus oli tarkoitettu kuntien ja seurakuntien keskeisille päättäjille ja sen tavoitteena oli selvittää heidän suhtautuminen metsätalouden kehittämiseen sekä halukkuus ohjata yhteisön päätöksentekoa kohti yhteismetsä osakkuutta. Tutkimuksen tavoitteet olivat siis hyvin samankaltaiset kuin omassani. Tiedon puutteen havaitseminen päättäjissä oli yksi tuloksista. Yllättävää tämän tutkimuksen tuloksissa oli se, että yhteismetsien tuntemus kunnan metsäasioista vastaaville henkilöillä oli miltei yhtä huono, kuin muilla vastanneilla. Kartoitettaessa tietämystä yhteismetsistä jopa reilulle kolmasosalle vastanneista yhteismetsät olivat vieras asia. Tämä oli kuitenkin odotettavissa jo kyselyä lähetettäessä. Kyselyn mukana lähetetystä tietopakettista pyrittiin kertomaan mahdollisimman monipuolisesti yhteismetsän ominaisuuksista, jotta kuntien päättäjillä olisi edes jonkinlainen tietämys yhteismetsistä ja että kyselyyn saataisiin tarpeeksi

vastaajia. Tässä oli kuitenkin riskinsä. Jos vastaajalla ei ollut aikaisempaa tietämystä yhteismetsistä ja hän koki tuntevansa yhteismetsät vain lukemalla tietopaketin, saattoi se vääristää kyselyn tulosta. Tietopaketti oli vain pintaraapaisu yhteismetsistä ja niiden tunnetuimmista ominaisuuksista. Lisätiedon saaminen päätöksentekijöille olisi tärkeää, jotta päätökset perustuisivat vankalle pohjalle.

Pirstoutumisen vähentymisen, metsistä saatavan tasaisen tuoton sekä metsätalouden aktivoimisen katsottiin tuovan positiivista vaikutusta kunnille. Vaikka yhteismetsille ominaisia piirteitä pidettiin tärkeinä, yhteismetsää omistusmuotona ei pidetty kovin toimivana. Vain reilu puolet vastanneista, uskoi yhteismetsien oleva merkittävä omistusmuoto tulevaisuudessa, vaikka niiden määrä ja suosio on kasvanut jatkuvasti valtakunnallisesti. Pirkanmaan kunnat halusivat yhteismetsien ominaisuuksia kunnan metsänomistukseen, mutta eivät yhteismetsää. Näissäkin tuloksissa epätietoisten osuus oli kuitenkin suuri.

Kunnan metsien hoidon selkeästi tärkeimpänä tavoitteena pidettiin ympäristö ja virkistysarvoja. Tämä tavoite on huono yhteismetsien kannalta. Yhteismetsissä painotetaan taloudelliseen käyttöön, eikä virkistyskäyttöön. Metsänhoitotoimenpiteiden oikea-aikaisuutta, taloudellisuutta sekä metsien hoidon suunnitelmallisuutta pidettiin seuraavaksi tärkeimpinä asioina. Nämä puolestaan eivät ole millään tavalla ristiriidassa yhteismetsien hoidon tavoitteisiin nähden. Kestävä kehitys, tuottavuus sekä tasainen tuotto sopivat myös yhteismetsänomistukseen ja yhteismetsien toimintaan. Jatkuva kasvatus ja metsien toimiminen vaihtomaana ei välttämättä onnistu yhteismetsän toiminnassa. Näitä ominaisuuksia Pirkanmaan päättäjät eivät kuitenkaan pitäneet kovin tärkeinä metsien käytössä ja hoidossa. Metsien käytön tavoitteiden kannalta yhteismetsän perustaminen Pirkanmaalle ei olisi mahdottomuus, jos ympäristö ja virkistysarvoiltaan tärkeät metsät rajataan yhteismetsän ulkopuolelle.

Vaikka kunnan metsien käyttö vaihtomaana ei katsottu olevan kovin tärkeä, se nousi kuitenkin melko tärkeäksi seikaksi yhteismetsien haittoja katsottaessa. Sen lisäksi moni kunnan metsien päättäjä koki päätäntävällän menettämisen yhteismetsän merkittävimmäksi haitaksi. Eniten hyötyä metsien liittämällä yhteismetsään uskottiin tuovan taloudelliselta kannalta. Metsien hoidosta uskottiin tulevan ammattimaisempaa ja taloudellisen tuoton uskottiin paranevan. Tämä ovat ristiriidassa Etelä-Pohjanmaan kuntapohjaisten yhteismetsien perustamisen syiden kanssa. Etelä-Pohjanmaalla yhteismetsien katsottiin tuovan hyötyä kunnan aluetalouteen sekä

siellä haluttiin tarjota mahdollisuus yhteismetsäomistukseen kunnan alueen metsätilojen omistajille. Yhteismetsien taloudellista hyötyä ei painotettu Etelä-Pohjanmaalla.

Kaikista Pirkanmaan päättäjistä reilu puolet halusi olla mukana alueellisen yhteismetsän päätöksenteossa. Pirkanmaan kunnat olivat halukkaampia liittämään mieluummin osan kunnan talousmetsistä yhteismetsään, kuin kaikki kunnan talousmetsiä. Kunnan on hyvä omistaa jonkin verran metsää perustaakseen kuntapohjaisen yhteismetsän. Pohjanmaalla pienin metsämaamäärä, jonka kunta yhteismetsään on liittänyt, on ollut noin 100 hehtaaria. Tämän kaiken on hyvä olla metsätalousmaaksi tarkoitettua metsää, jotta yhteismetsän metsätalouden harjoittaminen olisi mahdollisimman esteetöntä. Kunnat, jotka omistavat vain vähän metsämaata voisivat perustaa yhteismetsän esimerkiksi naapurikunnan kanssa yhteistyössä. Tällöin pienempikin hehtaarimäärä metsää riittäisi yhteismetsän pääomaksi.

Yhteismetsään myönteisimmin ja kielteisimmin suhtautuneiden kuntien metsäpinta-alan koolla ei ollut mitään eroa. Näiden kuntien metsänhoidon ja käytön tavoitteetkaan eivät eronneet mitenkään toisistaan. Yhteismetsiin myönteisesti suhtautuneet kunnat eivät nähneet kovin montaa haittapuolta yhteismetsässä. Haittapuolet liittyivät metsien toimimisen hankaloitumiseen vaihtomaan sekä yhteismetsän perustamisen vaikeuteen. Kielteisesti yhteismetsiin suhtautuneista kunnista nousi esiin uutena asiana se, että päättäjien mielestä yhteismetsä haittaisi muita kunnan toiminnan kannalta tärkeitä osa-alueita. Yhteismetsän perustamista pidettiin itsekkäänä kunnan oman edun tavoitteluna. Kielteisesti yhteismetsään suhtautuneet kuntien päättäjät olivat myönteisesti suhtautuneita päättäjiä iäkkäämpiä. Tässä tutkimuksessa yhteismetsän perustamisen halukkuuden riippuvuutta ei löydetty metsien ominaisuuden tai hoidon välillä. Päättäjien henkilökohtaisilla kokemuksilla ja mielipiteillä todettiin olevan suurin merkitys yhteismetsiin suhtautumisessa.

Yhteismetsiin liittyvää neuvontaa tulisi kohdistaa nuoriin päättäjiin sekä kunnanjohtajiin ja valtuuston puheenjohtajiin. Heidän positiivisesta suhtautumisestaan yhteismetsiä kohtaa voisi olla hyötyä kuntapohjaisen yhteismetsän perustamisessa. Lempäälä, Ikaalinen, Kihniö, Kangasala sekä Parkano suhtautuivat myönteisimmin kunnan metsien liittämiseen yhteismetsään. Näiden kuntien päättäjille voitaisiin tarjota tiedotusta sekä alueella voitaisiin tehdä lisäselvitystä kuntien alueella metsää omistavien metsänomistajien kiinnostuksesta liittää metsäänsä

yhteismetsään. Jos kunnat olisivat valmiita perustamaan yhteismetsän ja riittävän moni yksityinen metsänomistaja olisi halukas liittämään metsäomaisuuttaan kuntaan, kuntapohjaisen yhteismetsän perustaminen olisi mahdollista.

Koska vastaajilla oli paljon yhteismetsiin liittyvää tiedon puutetta, lisätiedon tarjoaminen yhteismetsistä olisi tärkeää. Yhteismetsän ymmärtäminen kokonaisuutena sekä sen vaikutus aluelouteen voisi tuoda lisää kannatusta yhteismetsille kuntien päättäjien keskuudessa. Yhteismetsiin myönteisesti suhtautuneiden kuntien lisäksi tiedotusta kannattaa kohdistaa kuntiin, joissa suhtauduttiin positiivisimmin tiedotustilaisuuden järjestämiseen. Kunnat, joissa tilaisuuden vastustusta on vain vähän ovat Parkano, Ruovesi, Ylöjärvi, Lempäälä, Orivesi, Juupajoki, Punkalaidun, Akaa ja Kangasala.

LÄHTEET

Havia, P. 2012. Yhteismetsä: perustaminen, hallinto, verotus. Hämeenlinna: Metsäkustannus oy

Havia, P. 2011. Yhteismetsien laajeneminen, uusia osakkaita ja lisää metsää. Luettu 16.3.2017. <https://www.metsateollisuus.fi/mediabank/200.pdf> Uutena asiana mietitään olisiko yhteisömetsistä yhteismetsien pääomaksi Pirkanmaalla?

Karppinen, H. 2017. Maan ja veden omistus: ongelmia, tietoa ja tutkimustarpeita. Luonnonvarakeskus: Helsinki. https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/538002/luke-luobio_2_2017.pdf?sequence=1

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Hiironen, M. n.d. Mukaan yhteismetsään. Aarre -lehti 12 (3), 86-87. http://riihi.mtk.fi/epaper_AARRE/products/AR_-2012-03-29/pdfs/86.pdf

Hänninen, K., Karppinen, H. & Leppänen, J. 2011. Suomalainen metsänomistaja 2010. Metlan työraportteja. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2011/mwp208.pdf>

Hänninen, H. & Karppinen, H. 2010. Yksityismetsänomistajat puntarissa. Julkaisussa: Sevola, Y. Metsä, talous, yhteiskunta. Katsauksia metsäekonomiseen tutkimukseen. Metlan työraportteja 145: 55–67

Itä-Savo. 2016. Etelä-Savossa on nyt yksi maakunnan laajuinen yhteismetsä. Luettu 29.5.2017. <http://www.ita-savo.fi/uutiset/lahella/etela-savossa-nyt-yksi-maakunnan-laajuinen-yhteismetsa-355221>

Kauhavan yhteismetsä. 2017. Kauhavan yhteismetsän www sivut. Luettu 29.5.2017. <http://www.kauhavanyhteismetsa.fi/>

Korkiakoski, J. 2017. Mahdollisuus metsänomistajille. JP-kunnallisanomat, 4. Ilmestynyt 27.3.2017.

Lappalainen, E. 2015. Onko yhteisömetsistä yhteismetsien alkupääomaksi?. Metsätalouden liiketoiminnan koulutusohjelma. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö

Luke. 2017. Metsämaan omistus. Luettu 30.5.2017. http://www.metla.fi/metinfo/mo/metsamaan_omistus.htm

Luonnonsuojelulaki. 20.12.1996/1096.

Maa- ja metsätalousministeriö. 2008. Kansallinen metsäohjelma 2015. Luettu 15.3.2017. http://mmm.fi/documents/1410837/1721038/3_2008FI_netti.pdf/c8535e3a-7379-44a7-a18a-9840e90e3ac3

Maa- ja metsätalousministeriö. 2015. Kansallinen metsästrategia 2050. Luettu 15.3.2017. <http://mmm.fi/kms>

Maa- ja metsätalousministeriö. 2014. Valtioneuvoston metsäpoliittinen selonteko 2050. Luettu 15.3.2017. <http://mmm.fi/metsat/strategiat-ja-ohjelmat/kansallinen-metsastrategia/metsa-poliittinen-selonteko-2050>

Maanmittauslaitos. n.d. Yhteismetsien muodostaminen. https://www.maanmittauslaitos.fi/sites/maanmittauslaitos.fi/files/old/9_yhteismetsa.pdf

Metsäkeskus. 2013. Yhteismetsän hallinto. Luettu 3.5.2017. https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/perehdytys_1_yhteismetsan_hallinto.pdf)

Metsäkeskus. 2017. Yhteismetsät kunnittain vuodesta 2012-2017. Excel -tiedosto. Kirjoittajan hallussa.

Metsäkeskus. 2016a. Pirkanmaan metsäohjelma 2016-2020 on valmistunut. <https://www.metsakeskus.fi/tiedotteet/pirkanmaan-metsaohjelma-2016-2020-valmistunut>

Metsäkeskus. 2016b. Yhteismetsän perustaminen. Luettu 28.5.2017. <https://www.metsakeskus.fi/yhteismetsan-perustaminen>

Metsäkeskus. 2016c. Metsälahjavähennys. Luettu 28.5.2017. <https://www.metsakeskus.fi/metsalahjavahennys>

Metsäkeskus. 2016d. Yhteismetsät. Luettu 31.5.2017. <https://www.metsakeskus.fi/yhteismetsat>

Metsäkeskus. 2016e. Toimintaa metsiin Pirkanmaalla. Luettu 5.4. <https://www.metsakeskus.fi/toimintaa-metsiin-pirkanmaalla>

Mikkola, N., Pykäläinen, J., Löfström, I., Kurttila, M. & Tikkanen, J. 2008. Kuntametsien suunnittelun tiekartta -hankkeen loppuraportti. Metlan työraportteja 68. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2008/mwp068.pdf>

Mulari, J. 2016. Yhteismetsä=hyvä ja tuottava metsänomistus. Metsäkeskus. <https://www.slideshare.net/Metsakeskus/yhteismets-omistusratkaisuna-jarmo-mulari-suomen-metsakeskus>

Mulari, J. 2015. Etelä-Pohjanmaalle uusia yhteismetsiä. Metsäkeskus. <https://www.metsakeskus.fi/uutiset/etela-pohjanmaalle-uusia-yhteismetsia>

Mulari, J. 2014. Kolmas kuntakohtainen yhteismetsä etelä-pohjanmaalle. Metsäkeskus. Luettu 29.5.2017. <https://www.metsakeskus.fi/sv/kolmas-kuntakohtainen-yhteismetsa-etela-pohjanmaalle>

Salomäenpää, M. 2012. Yhteismetsähanke kaatui Kurikassa. Yle. Luettu 31.5.2017. <http://yle.fi/uutiset/3-6202233>

Tampere. 2016. Metsät. Luettu 29.5.2017. <http://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/metsat.html>

Tilastokeskus. 2014. Kuntien tunnusluvut 2014. <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/sq/fe939f60-2f5a-49ac-addc-7a5603d6ee78>

Tuloverolaki. 30.12.1992/1535

Tuppurainen, K. n.d. Yhteismetsä omistusratkaisuna: Yhteismetsän perustaminen/oman maan liittäminen yhteismetsään. Maanmittauslaitos. https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/yhteismetsan_perustaminen_oman_metsan_liittaminen_yhteismetsaan_0.pdf

Valtioneuvosto. 2016. Hallitusohjelman toteutus ja kärkihankkeet. Luettu 14.3.2017. <http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus>

Valtioneuvosto. n.d. Valtioneuvoston nimittäminen ja järjestäytyminen. Luettu 12.3.2017. <http://valtioneuvosto.fi/tietoa/nimittaminen-ja-jarjestaytyminen>

Vero. 2017. Yhteismetsät. http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ja_metsanomistaja/Yhteismetsa

Yhteismetsälaki 14.2.2003/109.

Yle. 2017. Kuntavaalit 2017. Luettu 31.5.2017. <https://vaalit.yle.fi/tulospalvelu/kv2017>

Ylkänen, Y. 2017. Yhteismetsä metsänomistusmuotona. Suomen metsäkeskus. PowerPoint -esitys. Luettu 29.5.2017. <https://www.slideshare.net/Metsakeskus/yhteismets-metsnomistusmuotona>

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje kirjeitse

Kysely Pirkanmaan kuntien ja kaupunkien päättäjille

Hyvä vastaanottaja

Olen neljännen vuoden metsätalousinsinööriopiskelija Tampereen ammattikorkeakoulusta ja työskentelen Suomen metsäkeskuksen hallinnoimassa Toimintaa metsiin Pirkanmaalla – hankkeessa. Teen hankkeelle opinnäytetyötä, jossa selvitän Pirkanmaan kuntien ja kaupunkien halukkuutta perustaa kunnan yhteismetsä, johon kunnan alueella uusien yksityismetsänomistajien olisi mahdollista liittää metsänsä.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada selville päättäjien suhtautumista kuntapohjaista yhteismetsää kohtaan. Vastaavaa tutkimusta ei ole aiemmin tehty Pirkanmaalla. Opinnäytetyö toteutetaan kyselytutkimuksena, joka lähetetään kaupunkien ja kuntien johtajille, valtuustoille, hallituksille, puheenjohtajille sekä metsävastaaville. Antamanne vastaukset käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisesti. Kenenkään vastaajan vastaukset eivät paljastu tuloksista.

Vastaamalla kyselyyn vaikutatte siihen, kuinka kattavasti saamme tietoa kuntien suhtautumisesta yhteismetsiin sekä mahdollisuuksista perustaa yhteismetsiä tulevaisuudessa Pirkanmaalle. Kyselyyn vastaaminen vie muutaman minuutin. Lisäksi kyselyn liitteenä on lyhyt tietopaletti yhteismetsistä, jonka pyytäisin teidän lukemaan ennen kysymyksiin vastaamista.

Ohessa on palautuskuori, jonka postimaksu on maksettu. Kyselyyn on aikaa vastata perjantaihin 2.9.2016 asti

Lisätietoja voi kysyä minulta, yhteystiedot alla, tai Toimintaa metsiin Pirkanmaalla – hankkeen projektipäälliköltä Mari Liljalta (mari.lilja@metsakeskus.fi, p. 0400 727 048).

Kiitos vastauksestanne!

Ystävällisin terveisin

Saana-Emilia Leppiniemi
Suomen metsäkeskus
puh. 040 417 2994
saana-emilia.leppiniemi@metsakeskus.fi

Liite 2. Saatekirje sähköpostitse

Kysely Pirkanmaan kuntien ja kaupunkien päättäjille. Linkki kyselyyn viestin lopussa.

Hyvä vastaanottaja

Olen neljännen vuoden metsätalousinsinööriopiskelija Tampereen ammattikorkeakoulusta ja työskentelen Suomen metsäkeskuksen hallinnoimassa Toimintaa metsiin Pirkanmaalla – hankkeessa. Teen hankkeelle opinnäytetyötä, jossa selvitän Pirkanmaan kuntien ja kaupunkien halukkuutta perustaa kunnan yhteismetsä, johon kunnan alueella uusien yksityismetsänomistajien olisi mahdollista liittää metsänsä.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada selville päättäjien suhtautumista kuntapohjaista yhteismetsää kohtaan. Vastaavaa tutkimusta ei ole aiemmin tehty Pirkanmaalla. Opinnäytetyö toteutetaan kyselytutkimuksena, joka lähetetään kaupunkien ja kuntien johtajille, valtuustoille, hallituksille, puheenjohtajille sekä metsävastaaville. Antamanne vastaukset käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisesti. Kenenkään vastaajan vastaukset eivät paljastu tuloksista.

Vastaamalla kyselyyn vaikutatte siihen, kuinka kattavasti saamme tietoa kuntien suhtautumisesta yhteismetsiin sekä mahdollisuuksista perustaa yhteismetsiä tulevaisuudessa Pirkanmaalle. Kyselyyn vastaaminen vie muutaman minuutin. Lisäksi tämän viestin liitteenä on lyhyt tietopaletti yhteismetsistä, jonka pyytäisin teidän lukemaan ennen kysymyksiin vastaamista.

Kyselyn linkki on sähköpostiviestin lopussa. Kyselyyn on aikaa vastata keskiviikkoon 31.8.2016 asti.

Lisätietoja voi kysyä minulta, yhteystiedot alla, tai Toimintaa metsiin Pirkanmaalla – hankkeen projektipäälliköltä Mari Liljalta (mari.lilja@metsakeskus.fi, p. 0400 727 048).

Kiitos vastauksestanne!

Ystävällisin terveisin

Saana-Emilia Leppiniemi
Suomen metsäkeskus
puh. 040 417 2994
saana-emilia.leppiniemi@metsakeskus.fi

Liite 3. Tietopaketti yhteismetsistä

Tietopaketti

Mikä on yhteismetsä?

Yhteismetsä on kiinteistöille yhteisesti kuuluva alue, joka on tarkoitettu käytettäväksi kestäväan metsätalouden harjoittamiseen. Yhteismetsän osakkaita ovat osakiinteistöjen omistajat, jotka muodostavat yhteismetsän osakaskunnan. Osakaskunta on erillinen oikeushenkilö.

Osakaskunta valitsee hoitokunnan tai toimitsijan, jotka huolehtivat metsäsuunnitelman mukaisesti yhteismetsän metsistä. He hoitavat yhteismetsän juoksevia asioita ja huolehtivat siitä, että toimenpiteitä metsässä tehdään ajallaan. Yhteismetsä voi myös palkata hoitokunnan tai toimitsijat yhteismetsän ulkopuolelta. Vastineeksi osakkaille yhteismetsät takaavat hyvän taloudellisen tuoton ja varmistavat säännöllisesti tulevan vakaan tulovirran.

Yhteismetsän veroprosentti on 28 %, joten se on 2-4 prosenttiyksikköä muita yksityismetsänomistusmuotoja pienempi. Osakkaille yhteismetsästä tuleva tuotto on verovaapa. Yksittäiselle osakkaalle yhteismetsän omistaminen on siis helppoa ja vaivatonta.

Yhteismetsästä voidaan erottaa maa-alueita vain, jos ohjesääntöön on kirjattu erillinen kohta erottamisesta. Metsäalueen erottaminen yhteismetsästä tarvitsee 3/4 enemmistön hyväksynnän osakaskunnan kokouksessa. Osakas saa osuutensa arvoa vastaavan osuuden yhteismetsästä, ei välttämättä liittämäänsä kiinteistöä.

Yhteismetsä voi määrittää osakkailleen etuosto-oikeuden yhteismetsästä myyntiin tuleville osuuksille. Yhteismetsän perustamisesta ei tule perustamiskuluja.

Kunta ja yhteismetsä

Suomeen perustettujen kuntalähtöisten yhteismetsien tavoitteena on ollut mm. metsiin perustuvien elinkeinojen toimintaedellytysten parantaminen. Yhteismetsille tyypillinen, aktiivinen metsätaloudellinen toiminta parantaa työllisyyttä suoraan ja välillisesti. Yhteismetsä työllistää parhaassa tapauksessa yrittäjiä, jotka maksavat veronsa paikkakunnalle. Yhteismetsän perustamisella kunnat haluavat myös tarjota metsänomistajille yhden uuden mahdollisuuden järjestellä metsien omistukseen liittyviä asioita; yhteismetsät helpottavat sukupolvenvaihdoksia.

Erityisen hyvin metsätilan liittäminen yhteismetsään sopii kuolinpesän tai muun yhteisomistuksen purkamisen yhteydessä. Liittymisen yhteydessä jokainen perikunnan tai kiinteistöyhtymän osakas saa omistusosuutensa mukaisen määrän yhteismetsän osuuksia, eikä tilaa tarvitse pilkkoa. Myös monet etämetsänomistajat, joiden asuinpaikka on kaukana metsätilasta, arvostavat yhteismetsäosakkuuden vaivattomuutta sekä vakaata ja säännöllistä tuottoa. Yhteismetsäosuuksia voi tarvittaessa myydä tai lahjoittaa kuten muutakin kiinteää omaisuutta.

Yhteismetsistä saa keskivertoa parempia hakkuutuloja, koska ne ovat puunostajalle houkuttelevia kohteita. Yhteismetsien tarjoamat leimikot ovat yleensä suurempia ja metsiköt hyvin hoidettuja; puunkorjuu on niissä halvempaa ja helpompaa.

Lisätietoja yhteismetsistä löytyy Metsäkeskuksen kotisivuilta:
www.metsakeskus.fi/yhteismetsat

Halutessanne suosittelen lukemaan myös Aarre – lehden artikkelin Mukaan yhteismetsään, jossa kerrotaan Kauhavan kunnan yhteismetsän perustamisesta (liitteenä).

Liite 4. Kysely

Kysely Pirkanmaan kuntien päättäjille

Tässä kyselyssä puhuttaessa kunnista, tarkoitetaan sillä sekä kuntia että kaupunkeja

Perustiedot

Kunta:

- Akaa
- Hämeenkyrö
- Ikaalinen
- Juupajoki
- Kangasala
- Kihniö
- Lempäälä
- Mänttä-Vilppula
- Nokia
- Orivesi
- Parkano
- Pirkkala
- Punkalaidun
- Pälkäne
- Ruovesi
- Sastamala
- Tampere
- Urjala
- Valkeakoski
- Vesilahti
- Virrat
- Ylöjärvi

Sukupuoli

- Nainen
- Mies

Ikä

- Alle 35 vuotta
- 35–44 vuotta
- 45–54 vuotta
- 55–64 vuotta
- 65–75 vuotta
- Yli 75 vuotta

Virka/luottamustehtävä

- Kunnanjohtaja
- Metsäasioista vastaava henkilö
- Hallituksen puheenjohtaja
- Valtuuston puheenjohtaja
- Hallituksen jäsen
- Valtuuston jäsen
- Muu

Kuinka kauan olet ollut virassa/luottamustehtävässä?

Työtilanne

- Palkkatyö
- Yrittäjä
- Maatalousyrittäjä
- Eläkeläinen
- Opiskelija
- Työtön
- Muu

Omistatteko itse metsää

- kyllä
- en

Jos omistatte, niin mikä omistusmuoto

- Yksityisomistus yksin tai puolison kanssa
- Verotusyhtymä
- Yhteismetsä
- Kuolinpesä
- Jokin muu

Kunnan metsänomistus

Kuinka tärkeää mielestänne kunnalle on että,

Kunnan metsästä saa tasaista tuottoa

- Tärkeää
- Jokseenkin tärkeää
- Ei niin tärkeää
- Ei tärkeää
- En osaa sanoa

Kunnan metsiä voi hakata talouden tarpeiden mukaan

- Tärkeää
- Jokseenkin tärkeää
- Ei niin tärkeää
- Ei tärkeää
- En osa sanoa

Kuntakohtainen yhteismetsä vähentäisi metsien hallinnointikustannuksia

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Miten toivoisitte metsiä käytettävän/hoidettavan?

Kunnan alueen metsätalous

Kunnan alueen metsätilojen pirstoutuminen (jakaantuminen pienempiin osiin) heikentää kunnan metsätaloutta

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Kunnan alueella metsätilojen pirstoutumista on vähennettävä

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Kunnan alueen metsätalouden aktivointi toisi verotuloja kuntaan

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Yhteismetsä aktivoisi alueellista metsätaloutta

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Kunnan tulisi olla mukana alueellisen yhteismetsän päätöksenteossa

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Kunta ja yhteismetsä

Kunnan yhteismetsästä on puhuttu kunnassa aikaisemmin?

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Kaikki kunnan metsätaloudsmetsät voitaisiin liittää alueelliseen yhteismetsään

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Osa kunnan metsätaloudsmetsistä voitaisiin liittää alueelliseen yhteismetsään

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Tieto yhteismetsistä

Yhteismetsät ovat tuttu asia

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Yhteismetsä on toimiva metsänomistusmuoto

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Yhteismetsä on tulevaisuudessa merkittävä omistusmuoto

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Tahtoisin lisätietoa yhteismetsistä

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Olisin kiinnostunut Suomen metsäkeskuksen järjestämästä yhteismetsien tiedotustilaisuudesta kunnassani

- Samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Eri mieltä
- En osaa sanoa

Mitä hyötyä näette kuntapohjaisessa yhteismetsässä?

Mitä haittaa näette kuntapohjaisessa yhteismetsässä?

Vapaa kommentti kuntalähtöisen yhteismetsän perustamisen mahdollisuudesta

---
